

Vasilij Terseglav

Večji izplen, znižanje zalog in izvoz — vodilo za prihodnje leto

Nekaj misli o našem proizvodnem planu za leto 1967

Sedanje stanje nas neprimerno bolj kot doslej prisiljuje, da naše bodoče delo v vseh pogledih čim bolj organiziramo in se nanj temeljito pripravimo. Le od tega, kako se bomo spoprijeli z vsemi težavami, ki nas čakajo prihodnje leto, je odvisen gospodarski uspeh poslovanja podjetja, ki edini daje in regulira življenjski utrip nas in našega kraja.

Časi, ko so kupci čakali pred vratarjem in ko so nam bili pojmi gospodarnosti poslovanja in konkurenčne sposobnosti tuji, so za nami. Danes se je spričo razmer in vedno večje konkurence na trgu že treba boriti za plasman naših izdelkov, ki pa bo tem uspešnejši, čim kvalitetnejši in cenejši bodo naši izdelki in čim fiksnejši in sigurnejši bodo dobavni roki, ali z drugo besedo, čim boljša bo naša poslovnost. Za doseg tega je zlasti potrebna dobra predpriprava in organizacija dela, delovna zavest in volja, ki smo jo kot nosilci večstoletne tradicije jeklarstva koroškemu kraju dolžni.

Temelj, na katerem lahko zgradimo naš celoten gospodarski načrt za prihodnje leto, ki pa nas mora kljub težavam, ki jih predvidevamo, pripeljati samo do boljšega rezultata gospodarnosti poslovanja kot doslej — je plan proizvodnje in prodaje. Predlog tega plana bo v teh dneh predložen kolektivu v obravnavo, ki naj izoblikuje njegovo dokončno obliko.

Na tem mestu se ne nameravamo spuščati v njegovo podrobno obrazložitve in utemeljevanje. Vse to je namreč itak razvidno iz samega predloga plana. Opozorili pa bi radi le na nekatere njegove osnovne karakteristike, ki nam morajo biti vodilo pri njegovem oblikovanju.

Proizvodnja surovega jekla, ki je izhodišče višini blagovne proizvodnje, se s planiranimi 100.000 t giblje na praktično isti višini, ki jo bomo dosegli tudi v letošnjem letu. Iz tega bi sledilo, da bi pri doseda-

njem načinu dela ostala praktično na isti višini tudi blagovna proizvodnja, ter pri tendenci upadanja povprečnih prodajnih cen posameznim vrstam proizvodov — realizacija celo nižja od dosedanje. Pri takih predpostavkah pa seveda tudi ne bi mogli pričakovati boljšega gospodarskega uspeha od doseženega v letošnjem letu. Pri tem pa vemo, da je to življenjska nujnost tako za izboljšanje našega osebnega standarda kot tudi za rast in progres našega podjetja. Zaradi tega je v okviru proizvodnega plana, o katerem danes govorimo, naša osnovna naloga in dolžnost v prihodnjem letu — iz-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Naš dogovor o statutu

Do konca letošnjega leta moramo v železarni uskladiti naš statut s temeljnim zakonom o podjetjih in s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih. To priložnost bi morali izkoristiti, da dopolnimo tudi ostala določila statuta, za katera menimo, da nam več ne ustrezajo.

Poleg obveznih dopolnitev je bila v železarni že večkrat nakazana potreba po dopolnitvah tistega dela statuta, ki obravnava naše upravljanje. Mnenja o tem pa si precej nasprotujejo. Ko smo sestavljali sedaj veljavni statut, smo mogoče bili nekoliko preveč optimistični, zato smo pri nekaterih naših organih, predvsem pri obli-

kah neposrednega upravljanja, napisali določila, ki jih pozneje v celoti nismo mogli izvajati. Iz tega vzroka so tudi izhajale pripombe, da ne izvajamo in upoštevamo določil statuta.

Če morajo biti posamezne določbe statuta usklajene z zakonskimi predpisi, pa je vprašanje upravljanja stvar nas samih in našega skupnega dogovora. Komisija, ki je bila imenovana za izdelavo statuta, je predlog osnutka tudi za ta del statuta že pripravila. Da bi bil že predlog odraz naših želja in dogovorov, smo se odločili, da za razpravo o njegovem predlogu organi-

(Nadaljevanje na 5. strani)

IZ VSEBINE

S seje tovarniškega komiteja ZKS — Tehnične izboljšave — Kvantometer dela že na tri izmene — Sklepi upravnega odbora — Drugo nadaljevanje — Osebnostna zaščitna sredstva — učinkovit varnostni ukrep — Problemi našega poslovanja — Meža — Težak je ta tekaški šport — Športne vesti

Počastili smo njihov spomin

Analiza osebnih dohodkov za SEPTEMBER 1966

OBRAC. ENOTA	Povpr. število zaposl.	Število opravlje- ur	Od tega nadur	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Redni in iz- redni dopu- sti in ostalo	OD po uspehu OE	Povpr. osebni doh.	
									september 1965	sept. 1966
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Topilnica	255	38.807	16	245.098,75	148.579,64	10.518,24	31.856,46	54.144,01	854,34	961,17
Livarna	472	82.632	997	435.080,16	280.193,30	19.225,87	50.843,21	84.787,78	825,30	921,78
Valjarna	296	49.930	116	275.259,45	181.177,28	11.000,22	31.841,07	51.240,88	758,41	929,93
Kovačnica	227	38.179	12	217.061,94	135.317,89	9.440,29	30.004,82	42.298,94	863,08	956,22
Term. obdel.	63	10.836	—	58.097,97	37.176,50	2.197,98	7.058,78	11.664,71	805,90	922,19
Meh. obdel.	606	105.794	790	544.021,97	343.254,27	22.562,74	58.034,21	120.170,75	751,13	897,73
Vzmetarna	84	13.876	110	76.695,44	57.312,65	3.369,44	7.640,79	8.372,56	787,99	913,04
Jeklovlek	38	7.482	18	32.034,76	19.760,92	1.193,86	4.037,17	7.042,81	704,78	843,02
Energ. obrat	116	18.277	—	104.228,90	67.370,17	3.126,54	10.425,61	23.306,58	814,63	898,53
Strojni rem.	208	37.993	148	193.433,76	126.368,90	7.259,62	23.660,04	36.145,20	837,98	929,97
Elektro rem.	110	18.145	21	101.698,30	60.315,02	3.876,18	14.311,14	23.195,96	810,47	924,53
Gradb. rem.	64	10.230	86	54.236,80	34.252,95	2.671,99	8.142,83	9.169,03	733,19	847,45
Promet	110	19.088	750	100.569,70	64.146,05	4.109,76	11.716,08	20.597,81	830,41	914,27
OTKR	214	36.396	192	196.030,42	121.327,23	8.150,23	26.321,20	40.231,76	803,64	916,03
Uprava	376	64.193	411	343.618,88	214.764,72	15.257,34	48.285,36	65.311,46	772,04	913,88
SKUPNO	3.239	551.858	3.667	2.977.166,80	1.891.317,49	123.990,30	364.178,77	597.680,24	797,53	919,16

S SEJE TK ZKS

Tovarniški komite ZKS je na svoji 18. razširjeni seji, ki je bila 30. sept. 1966, obširno obravnaval tematiko, ki je v današnjih pogojih gospodarjenja najbolj aktualna. Na dnevnem redu je bila samo ena točka, in sicer: naloge subjektivnih sil pri naporih za doseganje boljših gospodarskih uspehov in nadaljnji demokratizaciji samoupravljanja v naši delovni organizaciji.

V uvodu je sekretar tovarniškega komiteja inž. Ivan Zupan navedel, da se je komite sestel na razširjeni seji, na kateri so bili prisotni sekretarji osnovnih organizacij ZKS, predstavniki izvršnega odbora sindikata, tovarniškega komiteja ZMS ter predsednika upravnega odbora in delavskega sveta podjetja z namenom, da bi kritično ocenili naše sedanje stanje poslovanja in političnega dela ter se dogovorili o bodočih nalogah, ki stojijo pred nami. Okvirne naloge tovarniškega komiteja ZKS in vseh članov Zveze komunistov v železarni Ravne bi lahko razvrstili v dve bistveni vprašanji:

— kako z dobrim gospodarjenjem v naši delovni organizaciji ustvariti ustrezno materialno podlago za zvišanje življenjskega standarda vseh zaposlenih,

— kako ustvariti v naši delovni organizaciji take humane medsebojne odnose, da bodo pomagali razvijati ter poglobljati naše samoupravne odnose.

Že VIII. kongres ZKJ ter vsi plenumi, ki so mu sledili, so dali poseben poudarek prizadevanju za izboljšanje življenjskega standarda vseh zaposlenih. Če bomo hoteli ta cilj doseči, se bomo morali v naši delovni organizaciji smelo lotiti predvsem tistih problemov, ki zavirajo hitrejšo rast življenjskega standarda. Razvijati bomo morali široko iniciativo za povečano produktivnost dela, izboljšanje tehnologije dela, rentabilno poslovanje v obračunskih enotah in celem podjetju, za čim boljše ter smotrno uporabo delovnega časa in proizvodnih naprav, skratka, prizadevati si mo-

ramo, da bomo z zgoraj navedenimi pogoji do konca leta dvignili povprečje osebnih dohodkov zaposlenih na višino 100.000 S din. Vzporedno z navedenim pa moramo reševati in urejevati naše medsebojne odnose znotraj delovne organizacije.

Razprava na seji komiteja je pokazala, da sicer imamo v železarni Ravne organe samoupravljanja, ugotoviti pa moramo, da na tem področju tudi še nimamo vse urejeno. Prizadevati si moramo, da bomo vprašanje razvijanja samoupravnih odnosov urejali sami, ker nam od zunaj nihče ne bo pomagal, najmanj pa z raznimi članki v dnevnem časopisju. Nihče naših upravljalcev ne more učiti, najmanj pa tisti, ki naših odnosov in razmer ter pogojev znotraj kolektiva ne pozna. Zato se postavlja vprašanje, ali smo v železarni Ravne razvili delavsko samoupravljanje do take stopnje, da imamo tudi medsebojne odnose urejene. Verjetno bo potrebno v delo naših samoupravnih organov vnesti kakšne novosti ali pa sedanje organizacijo organov samoupravljanja prilagoditi zahtevam proizvodnje.

Člani Zveze komunistov bomo morali spremeniti dosednji način delovanja, spremeniti metodo dela in se prilagoditi spremenjenim pogojem gospodarjenja. Vemo tudi, da organi samoupravljanja sprejemajo za našo delovno organizacijo važne akte, da pa se ti predhodno premalo obravnavajo med kolektivom. Zato so marsikateri pripombe na ta račun upravičene. Potrebno bo o vseh teh vprašanjih organizirati debatne popoldneve, na katerih bi se v prosti izmenjavi mnenj in s konstruktivnimi predlogi obravnavali osnutki raznih aktov na ustrezni intelektualni višini. Vse to bo prispevalo k boljšemu seznanjanju članov naše delovne organizacije z materijo, ki se bo obravnavala na organih samoupravljanja in tudi organi samoupravljanja bodo pri sprejemanju in odločanju o aktih imeli lažja stališča.

Kakor smo se pred dobrim letom smelo lotili vprašanja gospodarske reforme s posebnim akcijskim programom, tako se bomo morali lotiti tudi sedaj naloge, da s praktičnim poudarkom in mobilizacijo subjektivnih sil združimo napore za dvig življenjskega standarda naših sodelavcev in za humaniziranje notranjih odnosov v našem podjetju.

Zaključki

V bodoče se bomo pri sprejemanju raznih samoupravnih aktov in ostale problematike, ki se nam pojavlja v vsakodnevni praksi, predhodno dogovarjali na debatnih popoldnevih, kjer lahko sodeluje sleherni naš sodelavec. Vse razprave naj imajo cilj, da bi naše delo in življenje humanizirali in na podlagi izboljšanih medsebojnih odnosov prišli do boljših uspehov gospodarjenja. Take in podobne razprave naj nas v bodoče združujejo.

Vprašanje sprememb in dopolnitev statuta železarne Ravne je treba hitreje urejati. Še v oktobru je treba organizirati debatne popoldneve za spremembo statuta. Na podlagi tega pa dati osnutek v obravnavo med kolektiv.

Prva prihodnja seja tovarniškega komiteja bo posvečena vprašanju organizacije in delovanja samoupravnih organov, toda že na podlagi sprejetega statuta železarne Ravne.

Za boljše razumevanje vprašanj ekonomskega poslovanja se bodo organizirali debatni popoldnevi, na katere bomo povabili profesorje z visoke šole za politične vede iz Ljubljane, in sicer prof. Černeta, za razvoj in organizacijo delavskega samoupravljanja pa tov. Staneta Kavčiča.

Na debatnih popoldnevih bomo razpravljali tudi o delitvi dohodka in osebnega dohodka ter o obveščanju in tovarniškem glasilu Fužinar, ki naj bi se vsebinsko izpolnil in prinašal več aktualnih problemov, s katerimi se spoprijemamo v vsakodnevni praksi.

H. L.

Večji izplen, znižanje zalog in izvoz — vodilo za prihodnje leto

(Nadaljevanje s 1. strani)

boljšati odnos med skupno in blagovno proizvodnjo ter s tem povečati in doseči maksimalno možno realizacijo.

Ta cilj, to je izboljšati odnos med skupno in blagovno proizvodnjo, pa lahko dosežemo le s povečanjem izplena in izboljšanjem vseh faktorjev, ki vplivajo na njegovo višino ter s smotrnim znižanjem danes marsikje pretiranih zalog nedokončane proizvodnje. Utemeljitev tega je jasna in kratka. S povečanjem izplena se povečuje volumen proizvodnje. S izkoriščenjem zalog nedokončane proizvodnje kot vložka za finalizacijo proizvodnje pa se v volumnu skupne proizvodnje predhodnega obrata povečuje delež blagovne proizvodnje, ker smo del za nadaljnjo predelavo potrebnega materiala črpali iz obstoječih zalog nedokončane proizvodnje. Zasledovanje tega cilja je prva od karakteristik letošnjega proizvodnega plana.

Pri devetmesečni proizvodnji v letošnjem letu se gibljeta proizvodnja surovega jekla in blagovna proizvodnja v razmerju 100 : 63,3. Pri planiranem vložku surovega jekla v prihodnjem letu 102.500 ton in blagovni proizvodnji 68.000 ton pa znaša ta odnos 100 : 66,3. Odnos med surovim jeklom in blagovno proizvodnjo moramo torej povečati za 3 %, in to delno na račun povečanega povprečnega izplena in delno z znižanjem zalog nedokončane proizvodnje.

Izdelan predlog proizvodnega plana za prihodnje leto bazira na realnih možnostih racionalnega izkoriščanja razpoložljivih kapacitet posameznih proizvodnih obratov, pri čemer so istočasno upoštevane danes vidne možnosti plasmana posameznih vrst naših proizvodov tako v pogledu količinskega kot kvalitativnega asortimana. To se npr. odraža pri vzmetarni, kjer je zaradi razmer na tržišču bistveno spremenjen odnos med vzmetmi in vzmetnimi listi, in v mehanski obdelovalnici, kjer se proti dosedanjemu stanju znižuje obseg proizvodnje kolesnih dvojic in pnevmatskih strojev, medtem ko se povečuje obseg proizvodnje industrijskih nožev.

Izredno važna je v okviru proizvodnega plana za prihodnje leto delitev prodaje naše proizvodnje na domače in inozemsko tržišče. Letošnji predlog plana izvoza predvideva prodajo 10.662 ton naših izdelkov na inozemskih tržiščih. Ta količina predstavlja dobrih 15 % od planirane blagovne proizvodnje podjetja, vrednost tega izvoza, vrednotena po cenah, ki jih dosežemo za planirani asortiman na zunanjih tržiščih, znaša 2.350.000 dolarjev, ali preračunano v dinarje 30.110.000 N din. Bistveno važen v planu izvoza je delež, realiziran na konvertibilnem področju, ki predstavlja s planiranimi 900.000 dolarji okroglo 38 % od celotne vrednosti izvoza.

Od vrednosti izvoza, zopet zlasti na področja s čvrstimi valutami, so odvisna naša razpoložljiva devizna sredstva, ki so nujna za nabavo uvoznih surovin in reprodukcijskega materiala. Dalje je izvoz danes tudi tista in edina možnost, ki lahko kompenzira trenutno otežkočeni plasman nekate-

rih naših izdelkov na domačem tržišču. Izvoz je torej danes naša življenjska nujnost.

Iz navedenih vzrokov mora biti v prihodnjem letu naše prizadevanje osredotočeno ne le na doseganje, temveč na preseganje planskih okvirov izvoza. Planirani obseg izvoza namreč ne predstavlja naših stvarnih možnosti, temveč le tisti minimalni obseg, ki je osnovni pogoj za realizacijo s predlogom plana predvidenega obsega proizvodnje podjetja kot celote. Izvoz pa bomo lahko dosegli in presegli le s kvaliteto izdelkov ter spričo velike konkurence z istočasno cenenostjo naših proizvodov.

Istočasno se moramo v polni meri zavdati, da je izvoz ne le ogledalo kvalitativnega nivoja jugoslovanske jeklarske industrije, temveč istočasno tudi naše poslovnosti, ki se mora odražati v točnem izpolnjevanju sprejetih pogodbenih obveznosti.

Kot je bilo v uvodu že rečeno, je obširno tolmačenje in obrazložitev vsakega posameznega plana razvidno iz posameznih predlogov plana. Teh nekaj misli o planu proizvodnje in prodaje vsebuje le osnovne vidike, ki jih moramo zasledovati pri obravnavanju temelja, na katerem bomo zgradili naš celotni gospodarski načrt za prihodnje leto, to je plana proizvodnje in prodaje.

S planom proizvodnje in prodaje smo oziroma bomo obdelali šele prvo področje našega gospodarskega načrta. Z njim je določen le obseg proizvodnje po količini in vrednosti. Za končen uspeh še važnejše pa je, koliko fizičnega dela in s kakšnimi stroški bomo planirani obseg proizvodnje izvršili. Proizvodnemu planu bodo torej sledili tako plan delovne sile kot finančni plan z vsemi elementi formiranja in porazdelitve stroškov itd., ki bo moral biti zgrajen edinole na bazi čim gospodarnejšega

poslovanja. To šele bo odraz uspešnosti našega poslovanja, ki se bo kazalo v čim višjem dohodku. Le iz njega lahko črpamo osebne dohodke, za katere želimo vsi, da bi bili samo višji in sredstva za razširjeno reprodukcijo kot pogoj za naš nadaljnji razvoj in progres.

O tem delu našega gospodarskega načrta bomo govorili prihodnjič. Le eno pa lahko rečemo že danes. Naloge in dolžnosti, s katerimi se bomo srečali prihodnje leto, niso niti majhne niti lahke. Premagamo jih lahko in premagali jih bomo samo s pošteno in resnično delovno zavestjo, zavedajoč se pri tem, da smo le sami svoje sreče kovači.

Za dobro voljo

Škodoželjnost

— Čudim se, da si poslal sosedu čestitke za rojstni dan in mu želel še mnogo let, čeprav sta sprta.

— Šele pred kratkim sem zvedel, da živi od minimalne pokojnine.

Ne gre mu v račun

— Pišejo, da so ugotovili vzročno zvezo med žalostjo in plešo.

— Potem je pa čudno, da imam plešo jaz, ko pa se žalosti zaradi mojih krokarij samo moja žena.

Neverni Tomaž

— Spet imate napad revme. Zadnjič sem vam vendar prepovedal kopanje na prostem.

— Hotel sem se samo prepričati, če imate res vi prav, tovariš doktor.

Ponos vzmetarne

Problemi našega poslovanja

V zadnjih številkah našega lista smo obveščali naše sodelavce o tem, da se pozna-
jo ukrepi reforme tudi že močno v naši že-
lezarni.

Če začnemo pri nabavi materialov, vidi-
mo, da morajo biti že tisti, ki v osnovi iz
obratov dajo potrebe, bolj realni. Namreč
večkrat zahtevajo, da se materiali v veli-
kih količinah naročajo. Takšni materiali
potem predolgo ležijo pri nas v skladišču
in s tem bremenijo naša obratna sredstva.

Imamo pa tudi uvožene materiale, na ka-
terih dotok nimamo toliko vpliva in smo
odvisni od sunkovitih dobav. To so mate-
riali kot belo surovo železo in staro že-
lezo, ki se pripelje v SFRJ z velikimi preko-
oceanskimi ladjami. Pri teh materialih se
dogaja, da jih imamo enkrat preveč, dru-
gič zopet premalo na zalogi.

(Npr. Z belim surovim železom smo prišli
konec oktobra na količino zaloge, ki je
enaka ničli).

Glede zalog smo si zadali nalogo, da jih
znižamo. V zadnjih nekaj mesecih smo za-
loge materialov razreda III znižali za 0.7
milijard S dinarjev. Akcija znižanja zalog
je v teku in jih bomo še zniževali.

Vedno večji problemi pa nastopajo s
prodajo naših proizvodov. Industrija v dr-
žavi še ni krenila toliko naprej, da bi se
poraba jekla povečala. Razen tega so za-
vrte v državi novogradnje, ki jih je v
prejšnjih obdobjih bilo več in so bila s tem
tudi naročila za novogradnje v naši že-
lezarni obilna, sedaj so pa v večini primerov
usahnila.

Naši naročniki so tudi nezadovoljni, ker
jim ne dobavljamo naročene robe v pogod-
benem roku. Mnogi od njih so naročene
predmete stornirali ravno iz teh razlogov.
Nadalje imajo skoraj vsa jugoslovanska in-
dustrijska podjetja na zalogi tolikšne koli-
čine uvoženega plemenitega jekla, da ne
vedo, kaj bi z njim pričela. Tako se je zgo-
dilo, da je neko jugoslovansko podjetje, ki
je vsa leta pri nas naročalo utopno jeklo,
ponudilo naši železarni 700 t utopnega je-
kla raznih formatov.

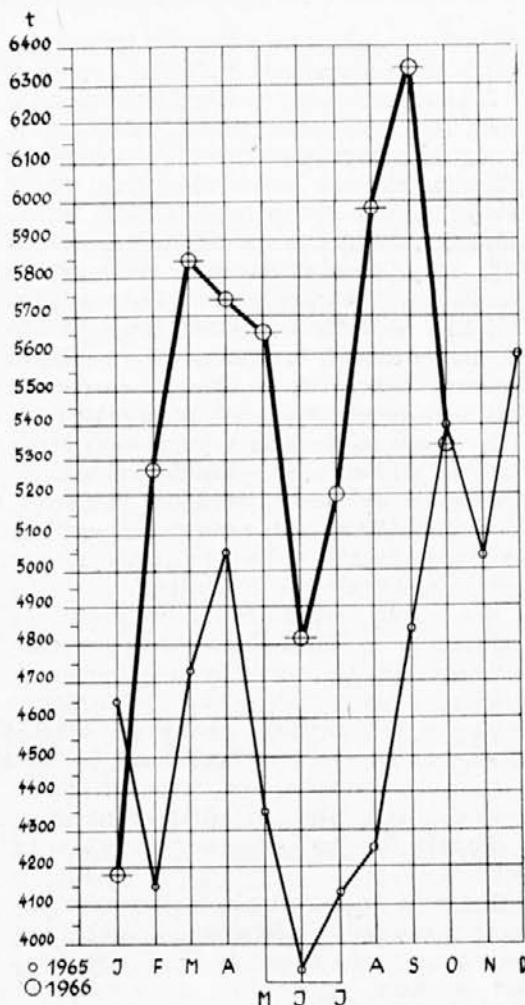
Torej namesto da bi prišli k nam robo
nakupovat, so nam jo prišli ponujati!

Tudi veletrgovine niso odigrale tiste vlo-
ge, kot je željeno. Vsi se otepajo prevelikih
zalog in zaradi tega tudi manj naročajo.

Naročila so se tudi toliko spremenila, da
so prevladale nelegirane zvrsti jekel. Zara-
di tega bo tudi povprečna cena nekoliko
nižja kot doslej.

**Rezultat oktobrskega »pridelka« pa je
nezadovoljiv. Odpremili smo le 5332 ton
proizvodov v vrednosti okoli 2 milijardi
S din. To pa je občutno premalo in se bodo
posledice pokazale pri naših dohodkih.**

Izvozu posveča naša delovna skupnost
veliko pozornost. Kljub temu pa izvoza —
posebno na konvertibilno področje — niti
količinsko niti kakovostno ne izvršujemo
tako, kot je planirano. Kumulativno imamo
obveznosti ostvarjene z 92 %. Lahko pa
bi se z malo večjim prizadevanjem pribli-
žali 100 % izvršitvi. Ker je od izpolnjeva-
nja pogodbenih obveznosti izvoza odvisen
devizni priliv, na katerega je po pogodbi
z Jugobanko vezano dodeljevanje deviznih
sredstev za uvoz nujnih potrošnih materia-

lov za našo železarno, je potrebno v proiz-
vodnih obratih skrb za kakovost izdelkov
in za točnost dobavnih rokov še povečati.

F. B.

Tehnične izboljšave

Jože Šuler, tehnolog I v pripravi dela je-
klarne, je pri serijski proizvodnji izdelal
prikrite nalitke brez zračnih jeder. Nov
postopek ima naslednje prednosti:

- zračna jedra niso več potrebna,
- skrajša se čas izdelave kalupov, ker
odpade vstavljanje zračnih jeder.

Z uvedbo tega postopka prihrani podjetje
letno 106.998,40 novih dinarjev.

Komisija za racionalizacijo mu je dode-
lila nagrado 1.640 N din, vendar je uprav-
ni odbor zaenkrat odobril izplačati le po-
lovico nagrade, ker novi postopek še ni
stodstotno uveden. Rezultati bodo znani
šele konec leta 1966 in takrat se racio-
nizatorju izplača še ostali del nagrade, se-
veda, če bo dejanski prihranek enak pred-
videnemu.

Na pobudo inž. Leopolda Gamsa, Janeza
Žnidarja in Jožeta Grzine se je zgradila v
čistilnici naprava za transportiranje odpad-
nega peska. Pred zgraditvijo naprave se je
pesek, ki je ostal na ulitkih, zbiral v lopi
čistilnice 15 dni, nato pa se je s pomočjo
nakladalnega stroja in dveh kamionov od-
stranil.

Slabosti starega načina so bile nasled-
nje:

- odpadni pesek je v lopi jemal prostor
in povzročal nepreglednost ulitkov,

- povzročal je škodljivo atmosfero in
povečeval možnost obolenj za silikozo,
- staro železo, ki je bilo v pesku, se je
odvažalo s peskom vred v odpad.

Z novo napravo je mogoče odpadni pesek
tako odstraniti iz hale, elektromagnet pa
izloči staro železo, ki gre nato v pretopitev.
Povečala se je delovna površina in močno
se je zmanjšala koncentracija kremenčeve-
ga prahu.

Letni prihranek, dosežen na račun na-
prave za odvažanje peska, znaša 61.118,60
novih dinarjev.

Komisija je dodelila predlagateljem en-
kratno nagrado 1.120 novih dinarjev, ki jo
je odobril tudi upravni odbor, razdelijo pa
si jo na tri enake dele.

Alojz Pori, izumski delovodja v orodni
brusilnici, je izdelal pripravo za brušenje
orodja. Priprava omogoča, da se letno pri-
hrani 1.200 delovnih ur, kar znaša 18.177
N dinarjev.

Komisija mu je dodelila enkratno nagra-
do 720 N dinarjev.

Diplomirani inženirji **Milan Dobovišek**,
Franjo Mahorčič in **Jože Borštner** so uvedli
v toplotnici nov postopek pri proizvodnji je-
kla.

Novi postopek se razlikuje od klasičnega
v tem, da se uporabljata pri oksidaciji pli-
nasti kisik in apnenec namesto železove ru-
de in apna.

Prednosti novega postopka so naslednje:

- kvaliteta oksidacije ni več v tolikšni
meri odvisna od posameznika,
- uporaba cenejšega kisika namesto
uvozne rude,
- uporaba cenejšega apnenca namesto
apna,
- manjša poraba električne energije
med oksidacijo,
- krajše trajanje oksidacije,
- manj naporno delo posadke pri peči,
- večja vzdržnost obloge in dna peči za-
radi krajše oksidacije,
- skrajšan čas izkuhavanja po končani
oksidaciji,
- uspešnejše odfosforanje.

Gospodarska vrednost novega načina
oksidacije jekla na elektro obločnih pečeh
je zelo velika, saj znaša izračunani letni
prihranek 1.261.962,12 novih dinarjev.

Komisija za racionalizacije je dodelila
predlagateljem nagrado 9.200 N din, ki si
jo delijo po lastnem sporazumu v nasled-
njem razmerju: inž. Milan Dobovišek 50 %,
inž. Franjo Mahorčič 20 % in inž. Jože
Borštner 30 %. Končni gospodarski učinek
racionalizacije še ni znan, zato tudi uprav-
ni odbor še ni odobril izplačila nagrade.
Nagrada se bo začela izplačevati po doku-
mentiranih stroških, ki jih ugotavlja ana-
litsko planski sektor za vsako četrtletje.

K. F.

Vprašanje dednosti

— Kaj pa so ti rekli doma, ko si jim
pokažal spričevalo?

— Še nič. Še vedno se prepirajo, po
kom sem tako neumen.

Nepotrebno razburjanje

— Slišiš, Miha, vstani! Mislim, da je
miš pod posteljo!

— Kar misli, da je tudi mačka v sobi,
pa spi naprej!

Naš dogovor o statutu

(Nadaljevanje s 1. strani)

ziramo diskusijske večere, na katere smo bili vabljeni vsi zaposleni. Namen diskusijskih večerov je bil, da bi ugotovili, kaj nam v sedanjem statutu ne ustreza, katere organe upravljanja v delovnih ali obračunskih enotah naj imamo in kakšne naj bodo njihove pristojnosti, da bo njihovo delo lahko zadovoljivo in uspešno. Že sam podatek, da na nobenem diskusijskem večeru nismo presegli števila 20 prisotnih, pove, da zaželenega namena nismo dosegli.

Za kaj torej gre? Sedaj na raznih sestankih ugotavljamo, da delo naših samoupravnih organov ni zadovoljivo, da niso dovolj jasne razmejitvene pravice in dolžnosti in da je postopek za obravnavo predlogov vezan na preveliko število organov, kar rešitev zavlačuje. Komisija za pripravo predloga statuta meni, da je dosedanje izkušnje in pripombe pri novem predlogu treba upoštevati, je pa pred problemom, kako to organizacijsko postaviti.

Za pravilno razumevanje naj povemo, da imamo sedaj v železarni poleg centralnih organov upravljanja — delavskega sveta in upravnega odbora, še delavske svete delovnih enot, svete obračunskih enot in zbere obračunskih enot. Po novem predlogu, ki ga je pripravila komisija, pa naj bi v bodoče poleg centralnih organov upravljanja imeli samo še delavske svete delovnih enot in zbere delovnih ljudi, ki bi se lahko sklicevali za delovno enoto kot celoto ali pa po obračunskih enotah.

Člani delovne skupnosti, ki so na diskusijskih večerih sodelovali v razpravah, so si bili enotni v tem, da je eden od sedanjih organov upravljanja v delovnih enotah odveč. O predlogu, katere organe naj v bodoče obdržimo, pa so bila mnenja deljena. Večina je zagovarjala predlog, da naj v bodoče obdržimo delavske svete delovnih enot ali sklopov, kakor naj bi jih v bodoče imenovali, in pa zbere delovnih ljudi. Nekateri, predvsem iz vzdrževalno energetskih obratov, pa so zaradi zelo različne dejavnosti njihovih obratov bili mnenja, da bi njim bolj ustrezali obratni delavski sveti. V razpravi se je večina odločila za to, da naj bi v bodoče imeli samo delavske svete pri sklopih obratov in zbere delovnih ljudi, pri obratih pa bi se osnovali posvetovalni organi, ki bi jih sestavljali vodja obrata in člani delavskega sveta sklopa in delavskega sveta podjetja obrata. Naloga tega posvetovalnega organa naj bi bila, da bi se pred vsakim zasедanjem delavskega sveta sklopa ali delavskega sveta podjetja sestel in razpravljali o materialu, ki bo predmet razprave na organih upravljanja. Sodelovali pa bi tudi pri obravnavi ostalih problemov, ki se pojavljajo v obratu v zvezi z izpolnjevanjem planskih ter ostalih nalog obrata.

Na zborih delovnih ljudi naj bi se v bodoče zaposleni neposredno seznanili z delovnimi rezultati obrata, sklopa in podjetja. Razpravljati bi seveda morali o vseh vprašanjih, ki zadevajo poslovanje in do teh vprašanj zavzeti svoja mnenja in stališča. Predlogi ter mnenja, ki bi bila sprejeta na zboru v zvezi z našimi letnimi poslovnimi plani in predlogi samoupravnih aktov, bi se posredovali delavskemu svetu

sklopa, da ta na podlagi sprejetih stališč izdela dokončna stališča in sklepe sklopa obrata.

Ob upoštevanju tako sprejetih stališč in mnenj bo predlog našega statuta posredovan v razpravo članom naše delovne skupnosti. Ker naj bi bil statut rezultat našega skupnega dogovora in želja, želimo, da se v razpravo vključimo prav vsi. To je tem bolj potrebno, ker je statut naš osnovni samoupravni akt in dogovor, ki naj bi veljal za določeno obdobje oziroma ga vsaj preveč pogosto naj ne bi spreminjali in dopolnjevali.

-et

KDO JE KRIV?

V kino še vedno hodi veliko ljudi. Hodi jo po prašni in blatni cesti, po cesti, ki so jo že zdavnaj pripravili za asfaltiranje, pa bo menda kar lepo počakala na beli asfalt. Drugo leto pa »jovo na novo« in tako naprej. Kdo vse to plača in ali res že ni skrajni čas, da se cesta asfaltira? Ravne pa ja niso same Čečovje.

In ko greš v kino, moraš čez most. In tudi tisti, ki hodijo iz kavarne in iz gostiln vsi korajžno na postajo in v graben, gredo čez most. Most pa ima že dolgo časa klavirno ograjo. (Prenesli so jo od starega mostu pri bencinski črpalki.) Na levi strani je precej manjka. Najbrž je ne bodo popravili prej, da bo padel v Mežo kak otrok ali pa tudi kak korajžen možakar. Potem pa bo takoj denar za popravilo, pa še za svoje in tuje podkomisije, komisije in superkomisije. Mogoče si bo še kdo zlomil vrat, na vsak način pa bo takrat potrebno veliko več denarja. In začuda, takoj bo pri roki.

Nekdo je na Ravnah tudi odlično poskrbel za neprosto voljno »šminkanje« z rdečo, indijansko — minij bojno barvo. Vse železne ograje namreč minizirajo. Pa nikjer

»Formanje« ob morju

napisa: »sveže pleskano«. Srečni tisti, ki so hoteli uporabiti ograjo za to, za kar služi, in dobili minij samo po dlaneh. Ubogi tisti, ki so ga dobili po oblekah in plaščih!

Ali dela organizator te velike akcije barvanja oblek v kooperaciji s kemično čistilnico? Ali pa je samo neodgovoren gospod, ki ga sveže pleskane rdeče ograje prav nič ne nervirajo? Gremo, torero!

J.

Trgovsko gledanje

— Jurček, kaj nas uči pregovor: »Bolezni sto imamo, a zdravje eno samo?«

— Da je sortiment bolezni mnogo boljši od sortimenta zdravja.

Zaljubljenost

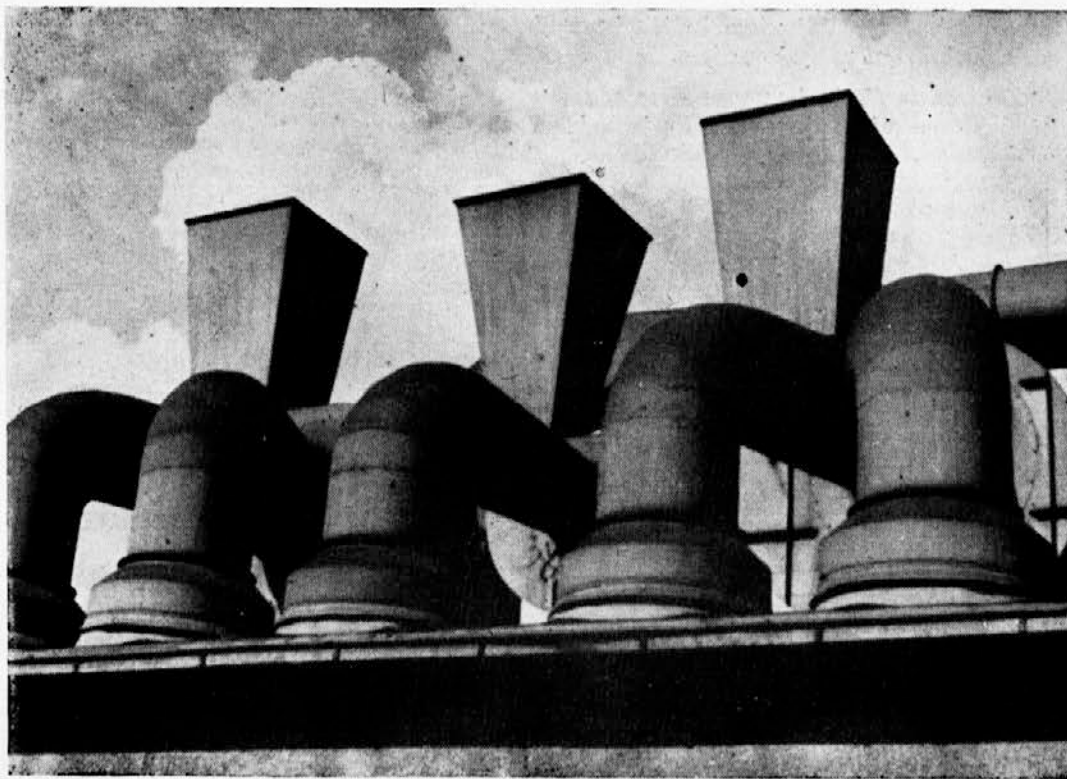
— In ti si prepričan, da je dekle zaljubljeno vate? V tvoj avto je zaljubljena, da veš!

— To je samo dokaz, da stroj izpodriva človeka.

Visoke pete

— Kaj misliš, Pavla, kdo si je izmislil te nesrečne visoke pete?

— Po mojem neka ženska, ki se je naveličala poljubov na čelo.

Za boljši zrak

Kvantometer dela že na tri izmene

Razgovor z vodjem kemijskega laboratorija inž. Janezom Permanom

Veliko govorimo o samoupravljanju in o novih oblikah dela, ki bi naše samoupravljanje še bolj utrdile z namenom boljšega gospodarjenja. Vaš oddelček spada pod OTKR, ki ima svoj svet obračunske enote in tvori skupno z upravo DS DE. Ta pa ima zopet svoje komisije za stanovanja, OD in TZV. Ali mislite, da je ta organizacija samoupravnih teles najbolj pravilna in kaj konkretno bi bilo potrebno spremeniti, da bi sodelavce vašega oddelka čimbolj koristno vključili v samoupravljanje?

Sodelavce našega oddelka je zelo težko vključiti v samoupravljanje iz dveh razlogov: prvič delajo pretežno v izmenah, ki se neprestano menjajo, drugič pa imamo minimalno število personala in zelo težko premostimo izostajanje z dela. Deloma je izven izmenskega dela samo vodilni kader, ki pa v laboratoriju nima večine in torej ne more v celoti predstavljati osebja kemijskega oddelka. Kemijski oddelček je po številu ljudi majhen obrat in kot tak lahko da v svet obračunske enote in v delavski svet delovne enote kvečjemu dva delegata. Iz tega logično sledi, da so zahteve teh delegatov tako v svetu obračunske enote kakor v delavskem svetu delovne enote preglasovane in so se naši ljudje včasih spraševali, če ima sploh pomen, da sedijo v teh samoupravnih telesih. To je gledano sicer nekoliko skozi subjektivna očala raznih potreb, brez dvoma pa deluje destimulativno na vključevanje v samoupravljanje. Osebo smatram, da je združitev OTKR in uprave v delavski svet delovne enote napravljena pod silo razmer, je pa povsem nelogična, ker je delo obeh popolnoma različno in so jasno obenem s tem tudi močno različne zahteve, želje, predlogi in gledanja na posamezne probleme. Vse to pa ni bistveno, ker ne bomo boljše gospodarili s spreminjanjem oblik in govorjenjem, pač pa z boljšim delom, večjo odgovornostjo, s strokovnim usposabljanjem, boljšimi pogoji dela in boljšim nagrajevanjem.

Zanima nas, kako imate v vašem oddelku urejeno nagrajevanje po učinku in kakšno

je sorazmerje z drugimi oddelki vaše delovne enote.

Kemijskemu oddelku teče nagrajevanje po učinku že četrto leto in smatramo, da so koristne strani tega nagrajevanja močno pretehtale škodljive strani. V primerjavi z

Inž. Janez Perman,
vodja kemijskega laboratorija

drugimi sorodnimi laboratoriji smo z istim personalom napravili dva- do trikrat večje število analiz v istem času in torej pri potrebnem številu analiz, ki jih narekuje naša proizvodnja, shajali s sorazmerno majhnim številom zaposlenih v kemijskem oddelku. Neprestano pa smo morali bedeti nad odstranjevanjem senčnih strani nagrajevanja po učinku, to je predvsem nad kvaliteto dela in smotrno porabo materialov in pribora. V kemijskem oddelku nagrajujemo po učinku približno tri četrtine sodelavcev. Imamo dva cenika, enega za analitska dela in enega za tehnološke preiskave. Zaradi izredne raznovrstnosti del je bilo potrebno veliko truda za postavitev logičnega, pravičnega in kolikor mogoče enostavnega cenika. Raznovrstna nepredvidena dela, ki jih ni mogoče vključiti v noben cenik, obračunavamo po kontroliranem času. Vsak uslužbenec kemijskega oddelka, ki dela po učinku, ima dve vrsti obračunskih listov. Za

delo po ceniku ima analizni list, v katerega sam sproti vpisuje število in vrsto analiz, oceno in skupno oceno za tisti dan; na podlagi predloženih analiznih listov mu delovodja potrdi obračun za tisti dan. Od obračunske vsote za ta dan mu kasneje delovodja odšteje še napačne analize, ki se po pravilu ne plačajo. Za nepredvidena dela, ki niso v ceniku, pa ima vsak uslužbenec še obračunski karton, kamor vpiše čas, porabljen za taka dela po nalogu in kontroli delovodje. Za taka dela imamo tri različne urne postavke glede na težavnost, zahtevnost in potrebno izobrazbo, ki jo terja tako delo. Izvršitev dela in navedeni čas mu tudi sproti potrdi delovodja. Na podlagi teh obračunskih listov in kartonov na koncu meseca vsak uslužbenec sam izpolni dva zbirna kartona mesečnega obračuna, enega za mezdni oddelček in enega za kemijski oddelček. Ta dva zbirna obračunska lista se razlikujeta le na hrbtni strani. Za mezdni oddelček so tu obrazložitve in pripombe kemijskega oddelka in komisije za osebne dohodke, za kemijski oddelček pa majhen statističen pregled, ki obsega opis dela, število analiz, procentualno količino napak ter povprečno število analiz na uro. Na ta način dosežemo tri stvari: stalno kontrolo nad delom, stalno obveščenost delavcev o zaslužku in občutno zmanjšanje administrativnega dela.

Nerad se spuščam v razpravljanje o sorazmerju z drugimi oddelki naše delovne enote, toda ker me že sprašujete, bom ugriznil tudi v to kislno jabolko. Znotraj naše delovne enote je povprečje zaslužka po učinku v kemijskem oddelku nekoliko nižje od drugih oddelkov, čeprav so občasni izjemni zaslužki nekaterih dvignili veliko prahu. Vrhovi pač običajno gledajo iz megle, pod odejo katere vneto gojimo naš nacionalni šport — zavist. Če k temu pride, nem še to, da je naša delovna enota po meni ne povsem razumljivi diskriminaciji na proizvodne in neproizvodne obrate relativno slabo nagrajena, nad povprečnimi zaslužki v kemijskem oddelku ne morem biti posebno navdušen. Imate pa srečo, da v svoje vprašanje niste vključili uslužbencev, ki niso plačani po učinku, ker bi morali za odgovor v tisti številki Fužinarja izbrati močnejšo vrsto papirja.

O kvantometeru je bilo že veliko napisanega v Fužinarju. Predvsem so bila opisana predvidevanja. Sedaj pa, ko kvantometer že nekaj časa dela, bi vas prosil, da nam konkretno odgovorite, kako se njegovo delo obnese v proizvodnji.

O kvantometeru pravzaprav še ni bilo veliko napisanega v Fužinarju. Izšla je le prva tretjina poljudnega opisa problematike, nakar me je uredniški odbor obvestil, da so mu prepovedali objavljati nadaljevanje, ker kvantometer še ne dela. Takrat sem se zaklel, da za Fužinarja ne bom napisal niti vrstice več. To je bil le majhen delček v dveh tretjinah nepotrebnih težav, s katerimi smo sami okrasili že itak veliko problematiko uvajanja kvantometrskes kontrole. No, sedaj, ko so vse te zgodbe »malopridnega Jurčka« za nami, bi bilo neumno vračati ozkosrčnost za ozkosrčnost.

Kvantometer dela na eno do dve izmeni že od februarja letos vzporedno s starim načinom kemijske kontrole, s septembrom pa smo prešli na neprekinjeno delo v treh

Vse črno in sivo, zato pa tem lepši razgled

izmenah in ukinili stari način kontrole. Kemijski oddelek se še trga v krčih te ogromne preobrazbe in položaj se še ni toliko umiril, da bi vam lahko postregel s kakimi zares trdnimi vrednostmi. Kvantometriška kontrola se je rodila in je sicer krepak dojenček, katerega razvoj pa je razen od skrbne materine in očetove nege odvisen tudi od stališča revnega botra iz uvoza in bogatega strica iz remonta, ki jima gre njegov jok pošteno na živce. Osebe, ki dela v kvantometriški kontroli, je postavljeno nenadoma pred popolnoma drugačno in popolnoma novo problematiko in v tako kratkem času jasno ne more dobiti tolikšne rutine, kot si jo je pridobilo pri klasičnih načinih kontrole v preteklih 20 letih. Zaradi tega se še ponekod borimo za doseg večje hitrosti kontrole, ki pa je za začetek boljša, kot smo predvidevali. Pri tem nas ovira tudi delna slaba oprema strojnega parka, ker kljub vsem prizadevanjem nismo dosegli izdelave ali nabave boljše opreme. Podobne težave imajo tudi na drugi strani, v topilnici, pri uporabi rezultatov kvantometriške kontrole in bodo morali v svojem načinu dela in miselnosti marsikaj spremeniti.

Kljub vsemu pa lahko postrežemo že z nekaterimi konkretnimi podatki. Kvantometriška kontrola omogoča, da dobi topilnica kompletno kemijsko sliko šarže v roku 8 do 14 minut po jemanju vzorca. To velja tudi za končni vzorec. Oboje omogoča topilnici boljše vodenje procesa, hitrejšo izdelavo šarže, boljšo uporabo vložka in možnost uporabe slabše definirane vložka. Če pomislimo, da bi na tako analizo pri prejšnjih pogojih dela morali čakati en teden, je to le napredek. Takojšnja analiza končnega vzorca pa omogoča uporabo izkušenj pri izdelavi prejšnje šarže ali odpravo eventualnih napak, napravljenih pri predhodni šarži. Pri pregledu jekel, napravljenih v času od 15. septembra do 15. oktobra, lahko z veseljem ugotovimo, da se je število prvovrstno zadetih šarž močno povečalo, število šarž z napačno analizo pa občutno zmanjšalo. Pri tem so stroški kemijskega oddelka na eno analizo padli na približno $\frac{1}{5}$ prejšnjih stroškov. Poraba kemikalij se je skokoma zmanjšala in tudi vrsta potrebnih kemikalij se naglo menja. Čeprav še ni nekih konkretnih števil, se jasno vidi, da se vse naprave v okviru kvantometriške kontrole naglo amortizirajo in bodo vsi stroški v zvezi s tem gotovo poplačani že po enoletnem neprekinjenem obratovanju kvantometriške kontrole. Sicer pa bi bilo najbolje podobno vprašanje postaviti šefu sklopa obratov jeklarne, kjer naše rezultate uporabljajo.

Pred kratkim je bil na Ravnah kongres ESI. Vemo, da hoste o tem pisali v Koroškem fužinarju, vendar prosimo, da nam tudi za Informativni fužinar na kratko obrazložite, kaj je ESI in ali je kongres na Ravnah uspel.

Kratka ESI pomeni: emisijska spektroskopija v industriji. Pod tem naslovom je bilo od 4. do 7. oktobra t. l. na Ravnah prvo jugoslovansko posvetovanje o uporabnosti spektroskopskih metod v industriji. Posvetovanje smo organizirali na pobudo Združenja jugoslovanskih železarn, ki je tudi sodelovalo v organizaciji poleg komisije za spektroskopijo pri Uniji kemijskih društev

Jugoslavije, železarne Ravne, Metalurškega inštituta v Ljubljani ter Društva rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov na Ravnah.

Posvetovanja se je udeležilo točno 100 strokovnjakov iz 68 podjetij. Prečitanih je bilo skupaj 30 referatov, od katerih so sodelavci našega kemijskega oddelka prispevali kar 13 referatov, med njimi tri uvodne. V diskusijah je sodelovalo 78 diskutantov. Kvaliteta referatov je bila na splošno zelo visoka, vsaj za jugoslovanske razmere, in bi jih morda z majhnimi izjemami lahko brez sramu postavili tudi na mednarodno prizorišče. Poleg referatov so imeli udeleženci možnost spremljati 18 praktičnih demonstracij o uporabnosti posameznih spektroskopskih metod za konkretne probleme v industriji. Te demonstracije je pripravil kemijski oddelek železarne Ravne in so potekale brezhibno. Ob zaključku posvetovanja smo sklenili, da bomo referate obdelali in izdali v obliki knjige ter da bomo taka posvetovanja prirejali redno vsako drugo leto v različnih krajih Jugoslavije. Ob posvetovanju je bila tudi majhna razstava domačih in tujih proizvajalcev spektroskopske opreme, od katerih jih je 6 sodelovalo konkretno na razstavi, ostali pa so sodelovali samo z materiali. Razstavili smo tudi 63 knjig s področja spektroskopije.

Sodeč po zaključkih organizacijskega in znanstvenega odbora je posvetovanje izredno uspelo in v celoti doseglo svoj namen. Ravne so se tako po posvetovanju in tečajih iz ultra zvoka uveljavile tudi na področju spektroskopije ter se ponovno afirmirale kot kraj in kot železarna. Posvetovanje je posredno služilo tudi kot velika afirmacija in uveljavljanje izdelkov železarne, nazadnje pa je bilo tudi uveljavitev našega spektroskopskega laboratorija ter celega kemijskega oddelka železarne Ravne in preizkusni kamen njegovega 6-letnega truda na področju spektroskopije. Novo vzgojeni spektroskopski kader v kemijskem oddelku železarne Ravne se je s tem uvrstil med jugoslovanske spektroskopijske. Vse to pa ne bi bilo možno brez podpore vodstva železarne Ravne in Združenja jugoslovanskih železarn, ki sem jim tudi na tem mestu dolžan zahvalo.

Zaradi velikega izmečka v topilnici zaradi vodika v jeklu ste začeli uvajati nove metode za izključevanje plinov v jeklu. Prosili bi vas, da nam o samem izmečku in o novih metodah, ki jih pripravljate za preprečevanje tega izmečka, za naše bralce bolj na široko odgovorite.

V preprečevanju izmečka zaradi vodika v jeklu ima kemijski oddelek le podrejeno vlogo. Težišče problematike leži v tem, da nismo jeklarne, opremljena za borbo proti vodikom in plinom v jeklu sploh; nimamo primernih žarilnih peči, naprav za odplinjavanje in vakuumsko litje. Na količino vodika pa močno vplivajo tudi vremenske razmere, kar se lepo vidi na nekajletnem spremljanju količine vodika v naših jeklih. V vlažnih mesecih količina vodika občutno naraste in premajhne kapacitete žarilnih peči pridejo takrat še bolj do izraza. Veliko vodika pa vnesemo tudi z vlažnimi dodatki in bo treba verjetno preiti na njihovo žarenje.

Naloga kemijskega oddelka je, da v čim krajšem času posreduje topilnici in toplo

Strehe in dimniki

predelovalnim obratom, predvsem kovačnici, dovolj zanesljive podatke o količini vodika v jeklu in s tem omogoči pravočasno določiti najboljši in najekonomičnejši način in čas žarenja. Že nekaj let spremljamo vodik s priročnimi aparaturami, ki so v stadiju laboratorijskega razvoja. Ker se število določitve naglo veča in se problematika zaostrojuje, bomo morali nujno vložiti investicijo za potrebne dovršene aparature, ki bodo zmogle tudi določevanje kisika in dušika v kratkem času. S sedanjimi aparaturami ne bomo mogli slediti tako naglemu razvoju in se bomo prej ali slej znašli v zagati.

Ali bi hoteli še sami dopolniti najin razgovor?

Ker je bilo težišče vprašanj s področja kvantometriške kontrole in posvetovanja o emisijski spektroskopiji na Ravnah, se mi zdi najbolj pravilno, da s tem področjem tudi zaključim. Ker se mi ne zdi pravično, da nikjer ni bil govor o mojih sodelavcih, ki so vložili vse svoje sposobnosti v uvedbo kvantometriške kontrole, dovolite, da se zdaj javno zahvalim sledečim svojim sodelavcem: inž. E. Perman, inž. J. Žlofu, inž. M. Iglar, A. Lečnik, A. Šetina, A. Pavšerju in A. Pudgar.

Tovariš inženir, hvala za razgovor!

R

Vzdih

Mlad par se je vrnil iz Pariza, kjer je bil na poročnem potovanju. Dober družinski prijatelj zaupno vpraša moža, kako je bilo. »Veš, prijatelj!« mu le-ta odgovori, »preživeti v Parizu medene tedne je isto, kot če bi nesel na kmečko ohcet svojo hrano...«

Najbrž

— Tri otročičke že imate gospa? Saj ste se komaj poročili.

— O, to gre hitro: prvega smo kupili iz firbca, drugega po nesreči, tegale pa zaradi poročniškega dopusta.

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor je na sejah meseca oktobra razpravljal o analizi premijskega sistema in premijskih normativih, obravnaval predlog za izdajo tehniškega vestnika, razpravljal o pripravah za zasedanje delavskega sveta in načel vprašanje krepitve osebne odgovornosti. Razen tega je poleg ostale poslovne problematike obravnaval še vloge in prošnje, ki so prispele na njegov naslov in njih rešitev spada v pristojnost upravnega odbora.

Analiza premijskega sistema je pokazala, da je anketa, čeprav so bile pripombe, zakaj je bila razpisana, le dala odgovore na nekatera vprašanja, ki bodo omogočila, da bomo storili korak dalje h konkretizaciji meril in delovnih zadolžitvev premijskih upravičencev, čeprav vseh želja in predlogov, izraženih v odgovorih, verjetno ne bo možno upoštevati. Do 29. 9. t. l. ali štirinajst dni po času, ki je bil določen za odgovore, je od 442 premijskih upravičencev odgovore dostavilo 287 upravičencev ali 64 %. Iz posameznih delovnih enot je bil odziv na anketo različen. Iz jeklarne je odgovore poslalo 51 %, iz TPO 67 %, iz mehanskih obratov 59 %, iz VEO 94 %, iz OTKR 61 % in iz uprave 88 % premijskih upravičencev. Odgovorov ni poslalo 158 premijskih upravičencev, za katere se je menilo, da ne čutijo potrebe po spremembah premijskega sistema in se s predpisanimi merili ter kriteriji strinjajo. V taki obliki se je to število premijskih upravičencev tudi obravnavalo pri nadaljnji analizi.

Na vprašanje, postavljeno v anketi, če so s svojimi premijskimi merili seznanjeni, je pritrdilno odgovorilo 94 % in le 6 % upravičencev pravi, da z merili niso seznanjeni. Na vprašanje, kakšen načrt so si zadali, da bi normative po svojih merilih čim bolj dosegali, je večina upravičencev opisala načrt dela. Iz odgovorov se lahko sklepa, da jim je namen premijskih meril znan, da vedo, kaj se želi s premijo doseči, in da se zavedajo svojih nalog in zadolžitvev na de-

lovnih mestih. Med odgovori pa so tudi taki, da se da sklepati, da se svoje vloge, nalog in delovnih zadolžitvev v celoti ne zavedajo, zato so temu primerno tudi reagirali. Njihove lastne težave in probleme naj bi reševali drugi. Pomanjkljivo je tudi poznavanje pristojnosti in nalog drugih premijskih zadolžitvev. Iz tega izhajajo tudi očitki o nepravilnosti premijskih meril in višini doseženih odstotkov ostalih upravičencev. Na tretje vprašanje, ali menijo, da so predpisana pravilna merila in ali mogoče predlagajo druga, ni imelo pripomb 61 % upravičencev. Zamenjavo in dodatne kriterije je predlagalo 20 %, spremembo normativov 14 %, spremembo meril pa 5 % upravičencev. Velik del pripomb na zamenjavo in dopolnitev meril je bil iz VEO. Za ta sklop je delavski svet na svojem zadnjem zasedanju že odobril dopolnitev meril in so bile pripombe v večini primerov pozitivno rešene. Med odgovori so nekateri posamezniki samoiniciativno dali predloge za izboljšanje poslovanja, kar je pohvalno. Vsi predlogi za izboljšanje poslovanja bodo dostavljeni za to pristojnim organom ali sektorjem. Poseben problem, ki so ga nakazali premijski upravičenci iz mehanskih obratov, je izdelava izdelkov na zalogo. Predlog je umesten, zato ga bo treba proučiti, vendar se mora v tem primeru odgovornost za neprodane zaloge prenesti na prodajno službo. Analiza je pokazala, da bo treba na nekaterih delovnih mestih menjati število premijskih kriterijev, ponekod pa izvršiti samo zamenjavo. S predlaganimi dopolnitvami pa bo treba spremeniti dosedanje besedilo 10. in 13. člena našega pravilnika. Člen 10 obravnava naše terjatve. Naši kupci nam dolgujejo precejšnje zneske, kar močno vpliva na poslovanje, zato bodo potrebni ukrepi, da dosežemo njihovo zmanjšanje. Iz tega vzroka so na merilo »znižanje terjatev« vezani vsi, ki imajo vpliv, da naročniki plačajo račune v predpisanem

času ali pa da uspemo njihovo poravnavo doseči s kompenzacijami ali asignacijami, manj pa s tožbami prek gospodarskih sodišč. Člen 13 obravnava merila za merjenje produktivnosti dela. S tem merilom se meri uspešnost dela delovodij in tehnologov. Ti pa imajo poleg ostalega na produktivnost dela vpliv s predlogi za izboljšanje dela, tehnologije, zmanjšanje izmečka, zmanjšanja zastojev, delovne discipline, v skrbi za tehnično varnost delavcev in z nalogo, da poleg sebe seznanijo tudi podrejene z internimi zakonskimi predpisi. Oceno delovodij in tehnologov bi po tem kriteriju vsak mesec opravil njihov neposredni vodja. Od števila zbranih točk po naštetih elementih, na katere lahko vplivajo, bi bil odvisen odstotek premije, ki jo po tem kriteriju lahko dosežejo.

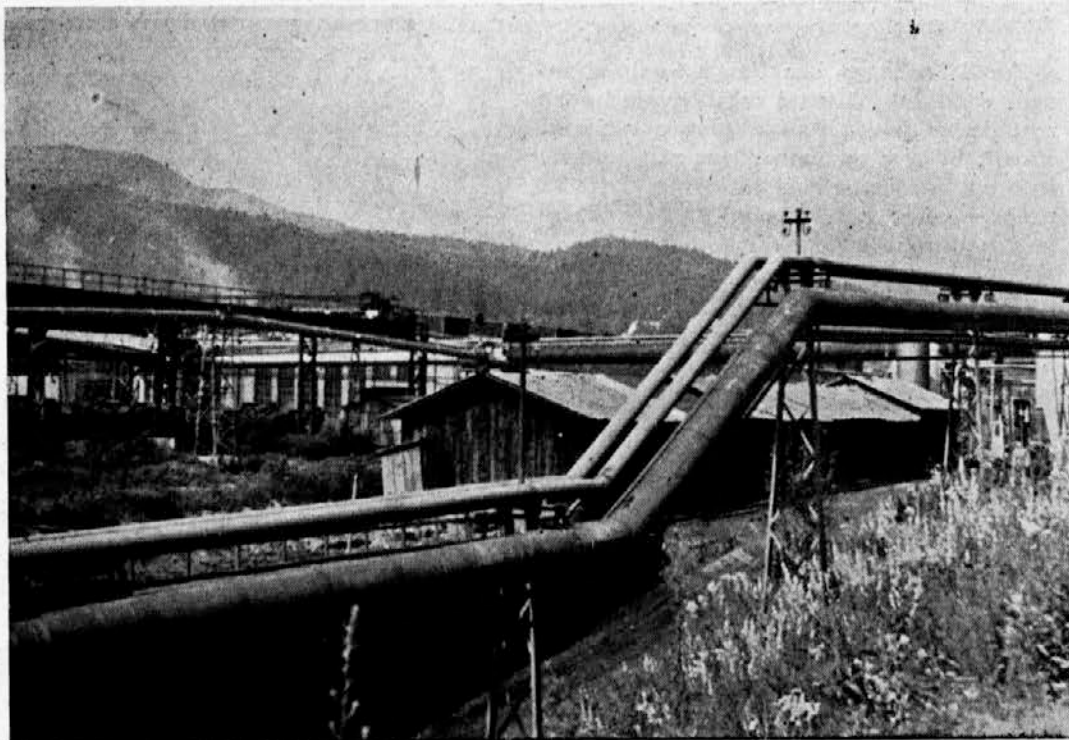
V razpravi je bilo poudarjeno, da se je k spremembi premijskega pravilnika pristopilo na željo in zahtevo premijskih upravičencev. Razveseljiv je podatek, da se večina s premijskim pravilnikom in merili strinja. Ob zahtevi za spremembo premijskega pravilnika je bila postavljena zahteva, da je treba zmanjšati število premijskih upravičencev. Razprava pa je pokazala, da bi morali v železarni imeti čimmanj delovnih mest, na katerih je zaposlenim priznan 6 % dodatek, zato bi jih morali s časom vključiti v ostala merila delitve osebne dohodke. V tem smislu bi morali naš sistem delitve osebne dohodke nadalje razvijati in izpopolnjevati. Čeprav je premijski pravilnik načeloma v redu, pa se med posameznimi normativi in kriteriji pojavljajo nihanja in odstopanja, ki povzročajo nezadovoljstvo, vendar so ta posledica nihanja proizvodnje. Zato bo morala biti naša skupna naloga, da bomo proizvodnjo poskušali čimprej umiriti in spraviti v normalen okvir poslovanja. Je pa premijski pravilnik, predvsem v sedanjih pogojih gospodarjenja in poslovanja, potreben. Če so mogoče nekateri premijski kriteriji premalo ostri in zato kamen spotike, bo treba tudi v tej smeri iskati ustreznih dopolnitev.

Analiza je pokazala, da bodo v sedanjem premijskem pravilniku potrebne nekatere dopolnitve. Ker gre med njimi tudi za spremembo števila premijskih kriterijev in dopolnitev, mora o tem odločati delavski svet. Zato je upravni odbor ob obravnavi analize premijskega sistema in njegovega bodočega delovanja sklenil:

— V celoti se potrdi poročilo o izvršeni analizi premijskega sistema in potrdi predlagana sprememba besedila 10. in 13. člena premijskega pravilnika.

— Osvoji se predlog spremembe premijskih meril in kriterijev za predlagana delovna mesta in predlog za zavrnitev spremembe ali povečanja števila premijskih meril za delovna mesta, ki so bila navedena v prilogi analize.

— Ker gre za dopolnitev premijskega pravilnika in spremembo premijskih kriterijev, je poročilo v obliki, kot je bilo predloženo, dostaviti v obravnavo komisiji za osebne dohodke z nalogo, da o predlogu razpravlja ter na podlagi poročila in analize ter lastne ocene sprejetih zaključkov

Tokrat smo iskali rože

S polno paro

in sklepov pripravi za delavski svet izpolnjeni predlog spremembe premijskega pravilnika.

— Vodje sklopov obratov, obratovodje, vodje sektorjev in oddelkov morajo na svojih rednih mesečnih konferencah ob začetku vsakega meseca skupno s premijskimi zadolženci s svojega območja pregledati doseganje normativov za vsakega posameznika. Na teh sestankih si morajo zasnovati tudi načrte, kako bodo postavljene normative bolje dosegali. Tako bo dana možnost, da bodo premijski zadolženci seznanjeni s svojimi merili in normativi ter pritegnjeni k aktivnemu ustvarjalnemu delu. Na sestankih je treba analizirati tudi vzroke, ki zavirajo doseganje postavljenih normativov, in sprejeti ukrepe za njihovo odpravo. S tem bo možno odpraviti pojmovanje, da je treba podpirati le želje posameznikov za spreminjanje normativov.

Po spremembi, ki jo je delavski svet za premijske upravičence, zaposlene v VEO, že odobril, je upravni odbor razpravljal o normativih za posamezne kriterije. Za zaposlene v energetskega obratu ni bilo bistvenih pripomb, medtem ko je bil upravni odbor za zaposlene v vzdrževalnih obratih mnenja, da premijskih upravičencev ne bi kazalo vezati na stroške vzdrževanja, temveč na realizacijo proizvodnih obratov, za katere opravljajo storitve. S to pripombo in s tem mnenjem je bil predlog vrnjen v dopolnitev. Strokovna služba, ki pripravlja predloge normativov za obračun premij, je pripombe v predlogu normativov za obračun premij, ki naj bi veljali za vse premijske upravičence od 1. oktobra 1966 dalje, že upoštevala. Zaradi obsežnosti predloga pa upravni odbor ni mogel končno odločiti, je pa zato imenoval posebno delovno skupino, katere naloga je, da skupno z oddelkom za študij dela predlog normativov pregleda in na naslednji seji poda poročilo.

Da bi se obračun premij kljub taki odločitvi upravnega odbora lahko nemoteno opravil, je bilo odločeno, da se predlog normativov načeloma odobri in obračun premije opravi, s tem da se obračun smatra kot začasen, obračunani znesek pa kot akontacija in bo končni obračun opravljen potem, ko bodo predlagani normativi sprejeti v nespremenjeni obliki ali pa z dopolnitvami. Ob obravnavi normativov je upravni odbor razpravljal tudi o predlogu, da bi se normativ za zaloge materiala razreda III vsaj začasno, dokler ne bomo uspeli zalog tega materiala znižati, povečal od 2,6 na 3,6. Upravni odbor je menil, da obstajajo objektivni vzroki za rast zalog materiala razreda III, da pa se k njenim zmanjšanjem doslej ni resno pristopilo, zato bo treba intenzivno začeti zmanjševati zaloge tistih materialov, ki jih za naše potrebe več ne potrebujemo. Ob taki ugotovitvi je upravni odbor odobril spremembo normativa za zaloge materiala razreda III od 2,6 na 3,6, zadolžil pa komercialni sektor, da izvrši čimprej popis tistih materialov, ki jih v železarni ne potrebujemo, in izdela predlog za njihov odpis.

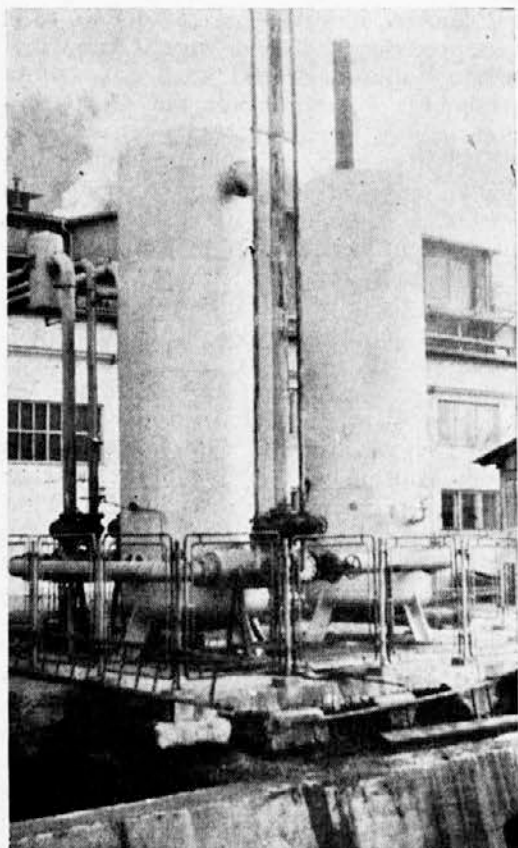
Društvo inženirjev in tehnikov je posredovalo upravnemu odboru predlog, da bi v železarni pričeli z izdajo tehniškega vestnika. Osnovni namen tehniškega vestnika naj bi bil, da bi v njem objavljali samo tehnične članke, ki bi jih uporabljali zaposleni strokovni delavci v naši železarni, dostavljali pa bi jih v uporabo tudi kupcem naših proizvodov. Za realizacijo tega predloga je bila pred časom imenovana delovna grupa, katere naloga je bila, da predlog prouči in za organe upravljanja pripravi ustrezen predlog. Predlog, ki ga je delovna grupa pripravila, je bil pred razpravo na upravnem odboru že predmet obravnave na strokovnih organih podjetja. Posamezne številke tehniškega vestnika naj bi v železarni izdajali po potrebi. Ker bi morali biti članki, objavljeni v tehniškem vestniku, na res strokovni višini, bi se moral temu ustrezno povešati tudi honorar. Na predpostavki, da bi bilo letno natisnjenih dvaj-

set člankov, bi stroški po kalkulaciji, ki je bila predlogu priložena, znašali letno približno 6 milijonov S din. Razprava tako na strokovnih organih kakor tudi na upravnem odboru je potrdila, da je aktivizacija strokovnega kadra k večjemu teoretičnemu poglobljanju zaželena, bil pa je izražen pomislek, da bi razširitev našega tovarniškega tiska od Informativnega in Koroškega fužinarja na še dodatno tehniško revijo privedla do težav pri zbiranju tiskovnega materiala, zato obstaja nevarnost, da za samostojen tehniški vestnik ne bo zadostnega dotoka strokovno ustreznih člankov. Vsi pa so se strinjali z ugotovitvijo, da bi izdaja treh časopisov za našo železarno bila preobsežna in da bi uvedba tehniškega vestnika privedla v težaven položaj Koroški fužinar. Koroški fužinar je tovarniško glasilo, ki poleg gospodarsko poslovnih ter tehnično znanstvenih in poljudno proizvodnih tem zajema tudi krajevne zanimivosti. Če bi se Koroškemu fužinarju odvzela tehniška tematika, bi znatno padel njegov karakter tovarniškega glasila. V razpravi sta se izoblikovala dva predloga. Po mnenju nekaterih naj bi združili interese Koroškega fužinarja z interesi predloga tehniškega vestnika. Po tem predlogu naj bi Koroški fužinar še naprej ostal v sedanjem obsegu, s tem da bi se tehniško strokovni članki še posebej tiskali v potrebnem številu izvodov. Našim strokovnim delavcem bi tako bili na razpolago strokovni članki, natisnjeni v Koroškem fužinarju, zunanjim interesentom pa bi se dostavljali samo posebej natisnjeni strokovni članki. Da bi bilo to dosegljivo, bi moral Koroški fužinar dobiti novo obliko DIN A-4 formata. Po drugem predlogu pa bi bilo treba ugotoviti možnost, da bi razen zbiranja pregledov tehniške dokumentacije vseh treh slovenskih železarn prišlo do izdaje skupnega tehniškega vestnika, kar bi tisk pocenilo.

Po razpravi in izmenjavi mnenj upravni odbor predloga za izdajo posebnega tehniškega vestnika zaenkrat ni osvojil, sklenil pa je, da je pred končno odločitvijo poiskati možnosti za izdajo skupnega tehniškega

Poleti je svet nad železarno posebno lep

Dvojčka

vestnika vseh treh slovenskih železarn. Pri vprašanju krepitve odgovornosti je bilo poudarjeno, da smo to doslej obravnavali predvsem s stališča, kako izvajamo naše notranje samoupravne predpise, da pa gre sedaj tudi za krepitev osebne odgovornosti zaposlenih ali služb v podjetju. Gre za to, da naj bi se osebna odgovornost in proizvodno poslovni interes prenesel na slehernega zaposlenega v železarni. Verjetno se bomo pri tem srečevali z različnimi problemi. Odpraviti bomo morali navado, da lastne slabosti poskušamo prenašati na druge. Naš prijem povečanja osebne odgovornosti za delo pa bo treba vezati tudi na naš sistem nagrajevanja in pa na izvajanje tehnološke discipline ter kvalitete našega dela. Uvesti bo treba način obravnave in ugotavljanja reklamacij in uvedbo postopka za ugotovitev krivca. Če bi bilo v postopku ugotovljeno, da je reklamacija posledica nezadostnih ali pomanjkljivih tehnoloških predpisov, bo treba zahtevati, da se ti predpišejo.

Drug pokazatelj našega dela in krepitve osebne odgovornosti je poleg reklamacij izmeček, ki ga bomo morali resneje obravnavati in tudi za njegove vzroke poiskati krivce. Pri obravnavi osebne odgovornosti pa bo treba obravnavati tudi vprašanje medsebojnih odnosov zaposlenih. Ugotovljeno je bilo, da se opažajo pojavi premajhnega sodelovanja med posameznimi odgovornimi ljudmi in službami v podjetju v izključno službenih zadevah, ki se nanašajo na poslovanje naše železarne.

Ob razpravi za pripravo materiala za prihodnje zasedanje delavskega sveta podjetja se je upravni odbor poleg materiala, ki naj bi bil predmet razprave, seznanil tudi s poročilom o poslovanju naše železarne v prvih devetih mesecih letošnjega leta in s predlogom razdelitve ugotovljenega ostanka osebne dohodka. Ugotovljeno je bilo, da smo naše planske zadolžitve izpolnili v prvem četrtletju s 104 %, v

drugem s 103,8 % in v tretjem četrtletju le z 98 % ali skupno v devetih mesecih s 101,9 %. Podatki kažejo, da je bilo naše poslovanje v prvi polovici leta uspešno, da pa smo iz vzrokov, ki so bili že predmet razprav, nekoliko nazadovali v tretjem četrtletju.

Ob obravnavi poročila se je upravni odbor seznanil še s stanjem naročil za naše obrate v letošnjem letu in z rezultati obiskov naših predstavnikov pri naših kupcih. Za letošnje smo z naročili za valjarno in livarno v celoti zasedeni, manjka pa še nekaj naročil za kovačnico. Na podlagi obiskov, ki so bili opravljeni pri naših naročnikih, so naši izgledi za naročila v naslednjem letu razmeroma ugodni. Poleg prodaje na domačem tržišču pa si moramo še nadalje prizadevati za prodajo v inozemstvu. Upravni odbor je po razpravi poročilo potrdil in osvojil tudi predlog, da se ugotovljeni ostanek osebne dohodka izplača v enakem znesku v treh naslednjih mesecih skupno z ostalimi izplačili osebnih dohodkov.

Službena potovanja v inozemstvo

— Direktorju GRS Engelbertu Gostenčniku je bilo odobreno 7-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kamor bo odpotoval skupno z delegacijo finančnih strokovnjakov Združenja jugoslovanskih železarn.

— Mirku Bavčetu se je odobrila 3-mesečna odsotnost iz železarne. V tem času bo dva meseca na strokovni izpopolnitvi v železarni Storfors, nato pa se bo s švedskimi tekači udeležil skupnega treninga. Poleg odsotnosti iz podjetja, ki se mu beleži kot izredno plačani dopust, se mu na stroške naše železarne plačajo še prevozní stroški za II. razred brzovlaka na relaciji Ravne—Storfors in nazaj.

— Vodji sklopa mehanskih obratov inž. Ivanu Zupanu je bilo odobreno 10-dnevno službeno potovanje na Švedsko, Dansko in v Zahodno Nemčijo.

— Vodji oddelka za zunanjo trgovino Branku Špragarju in obratovodji livarne inž. Leopoldu Gamsu se je odobrilo štiridnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da obiščeta podjetje Liebherr zaradi naših nadaljnjih dobav jeklenih ulitkov temu podjetju.

— Komerioalnemu direktorju Borisu Florjančiču je bilo odobreno 6-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo obiskal nekatera podjetja zaradi izvoza naših odkovkov in pri podjetju Schmidt uredil reklamacijo materiala, ki smo ga dobavili temu podjetju.

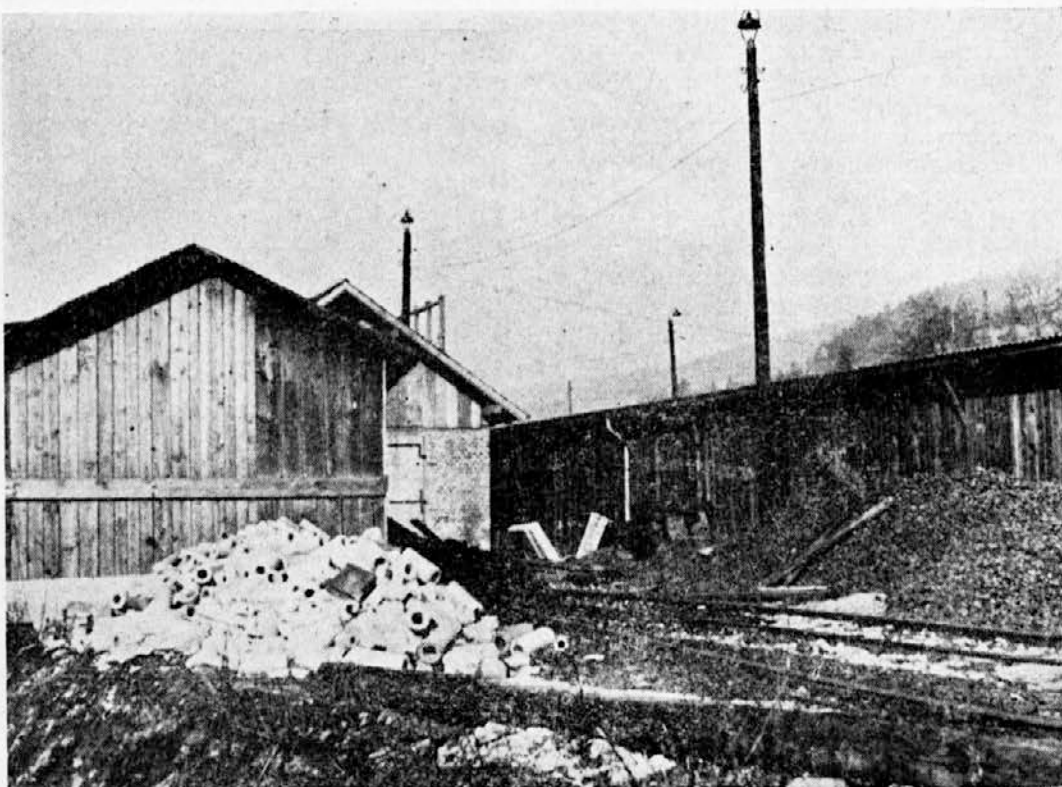
— Francu Košaku je bilo odobreno 8-dnevno službeno potovanje v Luksemburg, kamor bo odpotoval kot član delegacije centralnega odbora sindikatov industrije in rudarstva. Ker imajo člani delegacije v Luksemburgu zagotovljeno brezplačno hrano in stanovanje, mu za čas potovanja pripada dnevnic v celotnem znesku, za čas bivanja v Luksemburgu pa znižana za 50 %.

— Za šoferja osebne avtomobila Ivana Podžavnika je bila odobrena nabava potnega lista z neomejenim številom potovanj za potovanje v Avstrijo in za naslednje obdobje 5 avstrijskih dnevnic, ki jih mora obračunati na podlagi opravljenih službenih voženj.

— Direktorju Gregorju Klančniku je bilo odobreno službeno potovanje v Alžir, kamor bo odpotoval skupaj z ostalimi slovenskimi predstavniki na razgovore o možnosti dobave alžirskega zemeljskega plina. Potovanje bo trajalo 6 dni.

— Na predlog komercialnega sektorja je bilo tov. Maksu Viterniku odobreno 14-dnevno službeno potovanje v Sovjetsko zvezo.

— Na predlog istega sektorja je bilo Alojzu Breznikarju odobreno 3-dnevno službeno potovanje v Bolgarijo in 8-dnevno službeno potovanje na Poljsko in Češko-slovaško.

Tihožitje ob slepem tiru

— Tehničnemu direktorju inž. Franju Mahorčiču je bilo odobreno 8-dnevno službeno potovanje v Italijo, kjer se bo udeležil kongresa italijanskih metalurgov. Poleg pripadajočih dnevnic naša železarna krije tudi stroške vpisnine za sodelovanje na kongresu v znesku 15.600 lir.

— Na predlog vodstva VEO se je inž. Janezu Bratini odobrilo 6-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer se bo udeležil mednarodne konference za elektrotermijo. Razen pripadajočih dnevnic krije naša železarna tudi prispevek za udeležbo na kongresu v višini 160 češkoslovaških kron.

— Že odobreno službeno potovanje inž. Janezu Permanu in Filipu Rožancu na Poljsko se zaradi ogleda čistilnih naprav podaljša za 3 dni oziroma od prej odobrenih 6 na skupaj 9 dni.

Na predlog gospodarsko računskega sektorja je bila v smislu predpisov o revalorizaciji sredstev za revalorizacijo sredstev naše železarne imenovana komisija v sestavi: Janez Gorjanc, inž. Franjo Geč, Ernest Mezner, Dušan Müller in Sonja Derenčin.

Upravni odbor je razpravljal tudi o želji nekaterih prosvetnih delavcev, ki bi se želeli vključiti v gradnjo stanovanj v Dobji vasi. Ker za kreditiranje stanovanjske gradnje obstajajo posebni predpisi, je bilo odločeno, da je proučiti tozadevne zakonske predpise in ugotoviti možnost, da pri gradnji v Dobji vasi sodelujejo tudi nečlani naše delovne skupnosti pod pogoji, ki bi jih za te primere organi upravljanja morali posebej določiti.

Na predlog VO je bil tov. Jožetu Horjaku, zaposlenemu na delovnem mestu asistenta za strojno vzdrževanje jeklarne, v smislu 25. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov od 1. novembra 1966 dalje odobren 10% dodatek za izredna dela.

Odobri se, da naša železarna proti vračilu dinarskih sredstev odstopi Združenju jugoslovanskih železarn za nabavo osebnega avtomobila iz naše retencijske kvote devizna sredstva v konvertibilni valuti v znesku 3.750 N din.

V železarni zaposlenemu Edvardu Svobodi je bil odobren dodatek za ločeno življenje v znesku 10.000 S din mesečno. Dodatek se mu izplačuje mesečno za nazaj in mu pripada od časa, ko se je zaposlil v naši železarni, pa vse do časa, dokler bo za to izpolnjeval pogoje.

Na vlogo, ki so jo nekateri zaposleni naslovili na upravni odbor v zvezi s tolmačenjem določil pravilnika o dodatku za letni dopust, je upravni odbor ugotovil, da po določbah 7. člena pravilnika o dodatku za letni dopust prizadeti na regres letošnje leto niso upravičeni. Toda ker gre v večini primerov za delavce, ki so v železarni zaposleni že po več mesecev, je bilo sklenjeno, da je predlagati delavskemu svetu podjetja dopolnitev pravilnika. Po predlogu upravnega odbora naj bi delavci, ki se med letom zaposlijo v železarni in je bilo ob nastopu na delo dogovorjeno, da bodo pri nas lahko izkoristili redni letni dopust, bili upravičeni na stalni del dodatka za redni letni dopust v celoti, na giblivi del pa samo v odstotku, ki bi bil odvisen od števila mesecev, ki bi jim glede na zaposlitev pripadal.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja je upravni odbor s 1. novembrom

1966 za obratovodjo termoeenergetskega oddelka postavil tov. Antona Vehovarja, že sedaj zaposlenega v tem obratu.

Na predlog oddelka za študij dela je bil potrjen cenik del za zaposlene v statistični kontroli na obračunu OTKR z veljavnostjo od 1. oktobra 1966 dalje. Obračun po ceniku del se vrši poskusno za dobo treh mesecev. Če se ugotovi, da je cenik v redu in ni potrebna dopolnitev, se obračun nadaljuje tudi po preteku poskusnega roka.

Na predlog vodstva elektroremonta se je tov. Maksu Šavcu v smislu 25. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov odobril 10% dodatek za izredna dela. Ker je bil v prvotnem seznamu za izredna dela zaposlenih v VEO pomotoma izpuščen, se mu je izplačilo dodatka izjemoma odobrilo od 1. januarja 1966 dalje.

Na predlog splošnega sektorja, da je v zvezi s postopnim preходом na skrajšani delovni teden določiti delovni čas tudi za zaposlene, ki imajo odrejen deljen delovni čas, je bilo sklenjeno, da delavci, ki imajo deljen delovni čas, do časa, da bo sprejet dopolnjeni pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih, delajo:

— vsak prvi ponedeljek v mesecu po 10 ur, in sicer od 7. do 14. ure in od 16. do 19. ure;

— ostale dneve v tem tednu pa: v torek, četrtek in soboto od 7. do 14. ure, v sredo in petek pa od 7. do 14. ure ter od 17. do 19. ure;

— v tednu, ko imajo delavci z deljenim delovnim časom prosto soboto, razen če je ne izkoristijo prvi teden v mesecu, delajo: v ponedeljek in sredo od 7. do 14. ure in od 17. do 19. ure, v torek, četrtek in petek pa od 7. do 14. ure;

— ostale tedne v mesecu delavci z deljenim delovnim časom delajo, kot je to določeno s pravilnikom o medsebojnih delovnih razmerjih.

Ob razpravi o delovnem času je upravni odbor razpravljal še o razporeditvi dela na dan državnih praznikov 29. in 30. novembra. Z namenom, da bi bila dosežena večja

ekonomičnost poslovanja in da bi zaposleni lahko skupno izkoristili dela proste dneve, je bilo sklenjeno, da delo v vseh obratih miruje v nedeljo, 27., ponedeljek, 28. in v torek, 29. novembra 1966, medtem ko se v sredo, 30. novembra tega leta prične z rednim obratovanjem. Obrati, v katerih je uveden neprekinjeni tehnološki postopek, v nedeljo, 27. novembra, še normalno obratujejo in mirujejo le v ponedeljek, 28., ter v torek, 29. novembra tega leta.

Na predlog komisije za racionalizacije je upravni odbor v smislu določil pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, kot za to pristojen organ, za osvojene racionalizatorske predloge in izboljšave tehnološkega postopka odobril pripadajoče nagrade, in sicer:

— inž. Leopoldu Gamsu, Janezu Žnidarju in Jožetu Grzini se je za izdelani racionalizatorski postopek »transport odpadnega peska v livarni« odobrila enkratna nagrada v višini 1.120 N din, ki se v enakih delih razdeli vsem trem predlagateljem, tako da pripada vsakemu nagrada v višini 373,33 novih din.

— Diplomiranim inženirjem Franju Mahorčiču, Milanu Dobovišku in Jožetu Borštnerju se je za novo uvedeni tehnološki postopek izdelave jekla v topilnici odobrila enkratna nagrada v višini 9.200 N din. Od odobrenega zneska nagrade pripada inž. Milanu Dobovišku 4.600 N din, inž. Jožetu Borštnerju 2.760 N din in inž. Franju Mahorčiču 1.840 N din. Nagrada se vsem trem izplača v treh enakih četrtletnih obrokih. Za čas, ki se prične računati za obračun ter izplačilo nagrade, se šteje mesec dni po tem, ko je bil novi tehnološki postopek za izdelavo jekla v topilnici uveden. Nagrada se v tako določenem obdobju izplača na podlagi dokumentiranih stroškov, ki jih za vsako četrtletje ugotovi analitsko planski sektor.

— Na podlagi mnenja, ki ga je v zvezi z racionalizatorskim predlogom tov. Jožeta Šulerja dostavilo vodstvo jeklarne, je upravni odbor ob ugotovitvi, da si mnenja odgovornih služb nasprotujejo, sklenil, da

V železarni imamo tudi trstje

Na jesen so šli tudi dimniki v remont

se prizadetemu za predloženo tehniško izpopolnitev izdelave prikritih nalitkov brezračnih jeder za serijsko proizvodnjo odobri nagrada po prvotnem predlogu komisije za racionalizacije v znesku 820 N din, medtem ko se bo o končni višini nagrade odločalo kasneje, ko bo urejeno vprašanje njegovih delovnih zadolžitev.

— Upravni odbor je ob obravnavi racionalizatorskih predlogov ugotovil, da so si mnenja in ugotovitve vodstev obratov in za to odgovornih služb o oceni racionalizatorskih predlogov pogosto različna ali celo nasprotujoča. To pri obravnavi predlogov ne povzroča težav samo komisiji, temveč zavlačuje tudi postopek pri odločitvah, ki naj jih sprejme upravni odbor. Da bi to pomanjkljivost, ki se je doslej pokazala, odpravili, se je sklenilo, da je opozoriti vodstva obratov in ostale strokovne službe na večjo resnost obravnave pri dajanju mnenj o predloženih racionalizatorskih predlogih in tehničnih izboljšavah. Upravni odbor je bil tudi mnenja, da bo predlogom, za katere pripadajočo višino nagrade odloča upravni odbor, treba prilagati obširnejše utemeljitve. Prevladalo je tudi mnenje, da bo treba uvesti prakso, da bi nagrade, katerih prihranek naj bi po izračunu znašal več kot 100 milijonov S din, izplačevali kvartalno za nazaj.

Ker razpis za delovno mesto »vodja vhodne kontrole« ni uspel, je upravni odbor na podlagi sklepa in pooblastila delavskega sveta podjetja in predloga posebne strokovne komisije odobril, da se delovno mesto »vodja vhodne kontrole« oceni s 600 obračunskimi enotami in ga s 1. oktobrom 1966 zasede tov. Rado Pšeničnik, že sedaj zaposlen v OTKR. Posebna komisija mora po treh mesecih pregledati uspeh nje-

govega dela na tem delovnem mestu. Če bi bilo ugotovljeno, da strokovno ne ustreza, ga je razrešiti te dolžnosti, v nasprotnem primeru pa se mu po preteku enega leta lahko dodeli število obračunskih enot, ki je po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov določeno za to delovno mesto.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja je bila odobrena štipendija Marjanu Porenti, absolventu fakultete za elektrotehniko — jaki tok, in tov. Zvonku Erjavcu za študij na fakulteti za kemijo na račun nedodeljene štipendije za študij na Višji tehniški šoli elektro oddelek v Mariboru. Slednjemu je bila odobrena štipendija pod pogoji, ki veljajo za vse štipendiste, ki se na fakultete vpišejo v prvi letnik. Ob obravnavi predloga je bil upravni odbor zaradi pogojev in kriterijev, ki so osvojeni za pridobitev pravic za stanovanje v študentskem naselju, mnenja, da bi morali bolj kot doslej pri dodeljevanju štipendij upoštevati tudi gmotno stanje staršev prosilcev.

V zvezi s pritožbo nekaterih strank, stanujočih Pod gradom št. 5, zaradi poslabšanja stanovanjskih razmer v tej zgradbi zaradi pričetka obratovanja kvantometra, je upravni odbor osvojil predlog posebne komisije, ki je bila za ugotovitev dejanskega stanja imenovana, da je v naši železarni zaposleni Zofiji Strnjak po možnosti še letos dodeliti drugo primerno stanovanje v okviru razpoložljivega stanovanja, ki smo ga izven svoje kvote dobili na razpolago v gramoznici. Za ostali dve stranki, katerih nosilci stanovanjskih pravic niso zaposleni v naši železarni, pa je bil upravni odbor mnenja, da morajo problem urediti podjetja, pri katerih so zaposleni.

Sklenjeno je bilo, da je predlagati delavskemu svetu, da za naše predstavnike v komunalni skupnosti socialnega zavarovanja Ravne na Koroškem za naslednje mandatno obdobje dveh let izvoli tov. Engelberta Gostenčnika, Ota Leša in Frančiško Korošec.

Za našega predstavnika v skupščino vodne skupnosti Drava-Mura je upravni odbor imenoval inž. Franja Geča.

Za našega predstavnika v svet osnovne šole »Prežihov Voranc«, Ravne na Koroškem, je bil imenovan tov. Milan Praznik.

Upravni odbor je obravnaval tudi poročilo TO sindikata o letovanju članov naše delovne skupnosti v našem počitniškem domu v Portorožu in razpravljal o pripombah, ki so se nanašale na poslovanje. Sklenjeno je bilo, da je na pripombe in napake, ki so bile ugotovljene letos, opozoriti upravnika počitniškega doma, da jih odpravi, z zahtevo, da se prihodnje leto ne smejo več ponoviti.

Upravni odbor je poleg tega obravnaval še prošnje za odobritev izredno plačanih in neplačanih dopustov in vloge za prodajo raznega materiala ter o njih zavzel določene zaključke in sklepe. Vsi prosilci pa so o sklepih in rešitvah upravnega odbora bili že obveščeni pismeno.

Skladišče

— Sadje vam gnije v skladišču. Ali ste kaj ukrenili?

— Seveda, okna sem odprl, da ne bo tako smrdelo.

Sirena je zatrobila

V letošnjem tednu požarne varnosti je bilo razpisano nagradno tekmovanje za najboljšo nalogo o gasilstvu. Prvo mesto je komisija prisodila Marjeti Matvoz, učenki 7. a razr. osnovne šole Prežihov Voranc na Ravnah.

O delovanju naših gasilcev bo obširneje poročal Koroški fužinar, nagrajeni spis pa objavljamo kot spodobudo za to koristno dejavnost.

Uredništvo

V časopisu večkrat zasledim članek o požaru, ki ga je povzročil otrok z igranjem in prižiganjem vžigalic. Veliko požarov povzročijo otroci, vendar niso samo oni povzročitelji, lahko je tudi že odrasel mož — kadilec, ki vrže svoj ogorek v koš s papirjem, v seno ali suho listje. Z malo ne previdnosti lahko povzročimo požar. Kdo pa je tisti, ki gasi te požare? Kdo je tisti, ki rešuje ljudem imetje in njihova življenja? To so gasilci. Ti pomagajo ljudem ob raznih nesrečah, požarih in poplavih. Gasilci pomagajo ljudem ne glede na to, kdo so ti nesrečni ljudje. Oni ne poznajo razlike. Zato jih moramo tudi spoštovati.

Zvečer sem gledala televizijo. Nenadoma sem zaslišala zavijanje sirene.

»Nekje gori!« sem rekla očetu in sestri. Šla sem na balkon in res sem videla, kako se je na hribu nekaj močno svetilo in postajalo vedno svetlejšje.

»Poglej, tam!« sem pokazala sestri.

Gledali sva, kako je ogenj požiral svojo žrtev — čebelnjak. Toda ogenj je bil kmalu pogašen. Čebelnjak je bil sicer uničen, vendar so gasilci takoj priskočili na pomoč in preprečili, da bi se požar razširil.

Še sedaj premišlujem o tem in drugih dogodkih. Naučili so me, da se z ognjem ni varno igrati. Sedaj tudi z večjim spoštovanjem gledam na gasilce, ki so povsod prvi pripravljeni pomagati in reševati ne samo imetje, temveč tudi človeška — naša življenja.

Marjeta Matvoz, 7. a razr.

Škotska

»Kaj boš kupila materi za rojstni dan, Mary?« je vprašala mlada Škotinja svojo sestro. — »Novo obleko.« »Ah, ne kupuj obleke! Kupi ji raje ducat srebrnih žličk.« — »In zakaj?« — »No, obleka bo kmalu ponošena, žličke pa ostanejo še po njeni smrti.«

Naivnost

»Ah, možiček, ti niti ne veš, kako se mi je ves čas, kar si bil na potovanju, po tebi tožilo. Neprehoma sem mislila na tebe, in kadarkoli sem zvečer ali zjutraj stopila v tvojo sobo in zagledala tvoj stari plašč na zidu, sem si zmerom mislila: »Ah, ko bi visel tu moj dragi mož!«

V šoli

— Drejče, koliko je polovica ene tretjine?

— Natanko ne vem, tršica, toda veliko to ne bo! se odreže Drejče.

Drugo nadaljevanje

Skoraj težko je verjeti, da bi se v naši železarni našlo toliko materiala za naš priročnik »Kako je treba krasti«, da bi ga lahko objavljali celo v nadaljevanjih. Pa vendar — tu je drugo nadaljevanje.

Za kraje, katerih se mislim dotakniti v tem današnjem, drugem nadaljevanju, bo marsikateri prizadeti »specialist« celo podvomil, če so to sploh kraje. To pa samo zaradi tega, ker se mu zdi takšno počenjanje čisto naravno in za njegov položaj tudi samo po sebi razumljivo.

Danes, ko recesijo v gospodarstvu čutijo domala že po vsem svetu, pri nas pa z nastopom reforme še posebej, saj iz meseca v mesec komaj zberemo toliko naročil, da lahko delamo, si še vedno privoščimo stvari, ki si jih v državah s trenutno še zadovoljivo konjunkturo, kot npr. v Zahodni Nemčiji, ne morejo več »špogati«.

Stvari, o katerih pišem v današnjem nadaljevanju, kot že rečeno, niso tatvine, saj obstaja za vsako trditev ustrezna dokumentacija. To bi pravzaprav morali imenovati »neodgovorno razmetavanje denarja celotne delovne skupnosti«. To pa v določenih primerih nazadnje tudi lahko označimo za krajo in to za krajo samemu sebi.

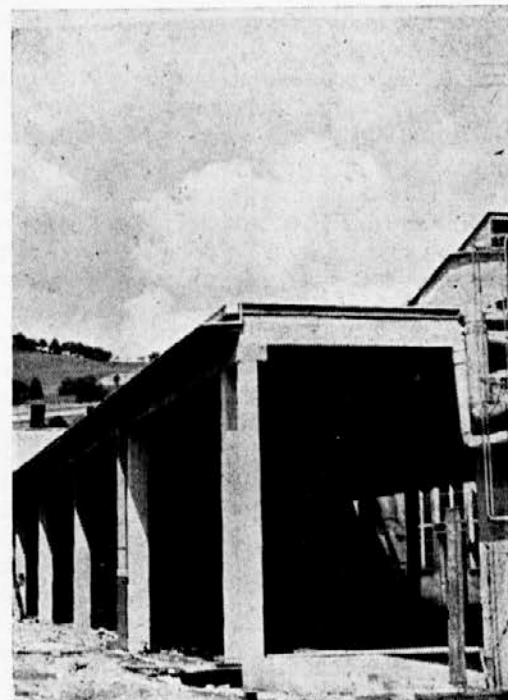
V situaciji, v kakršni smo zaradi pomanjkanja naročil, in ko smo prisiljeni delati bolj ekonomično, je skrajni čas, da odpremo oči in se zdramimo ter zavemo, da je do izboljšanja stanja, ki se nam še ne obeta tako kmalu, naša edina rešitev v znižanju stroškov poslovanja. Zaradi teh majhnih stvari, o katerih bo govor, ne smemo pozabiti na večje, pomembnejše; kljub temu pa ne pozabimo: zrno do zrna — pogača, kamen ob kamen — palača.

Medtem ko npr. največji nemški koncerni s Kruppom na čelu podvzemajo drastične ukrepe za znižanje stroškov poslovanja, s tem da svojim uslužbencem ne dovolijo na službenih poteh uporabljati last-

nih avtomobilov, pač pa morajo uporabljati javna prevozna sredstva, da npr. avtomobile z bencinskimi motorji zamenjujejo s takimi, ki imajo Dieslov motor, da zbijajo stroške reprezentance na minimalno mero s tem, ko poslovnih gostov ne vodijo več v hotele, ampak jih pogostijo kar v tovarniški kazini (glej članek »Celo Nemci stiskajo pas«, str. 15), se pri nas kljub situaciji, v kakršni se nahajamo, še nismo prebudili. Kako bi sicer dovolili takšne stvari, ki jih v naslednjem nekaj navajam.

Mar imamo res toliko poslovnih obiskov, da za njihovo pogostitev po oddelkih, v katerih se mudijo, mesečno nabavimo povprečno 12 kg, v posameznem mesecu pa tudi 22 kg (!) mlete kave za »turško«, povprečno 14 kg sladkorja, v posameznem mesecu tudi 27 kg, ter povprečno vsak mesec 12 l žganih pijač, v posameznem mesecu pa celo 26 l (!) slivovke, konjaka in maraskina? Verjetno so redka gostišča na Koroskem, ki prodajo toliko turških kav.

Prav je, da našim poslovnim gostom (predvsem pa tistim, ki od nas kupujejo!) izkažemo določeno pozornost, s tem da jim med razgovori ponudimo turško kavo, ki je danes marsikdo ne more pogrešati, ker se je nanjo navadil kot kadilec na cigarete. Prav je tudi, da naše kupce povabimo po uspešno zaključenih poslovnih razgovorih tu in tam na kosilo. Delavski svet je za takšne pogostitve zato tudi odobril določeno višino reprezentančnih stroškov. Ni pa prav, kot se večkrat pri nas zgodi, da enega samega poslovnega gosta spremljajo h kosilu kar **trije spremljevalci** iz našega podjetja. Tudi ni prav, da se ob takšnih priložnostih znatno prekorači dovoljena meja. Ali je še normalno, če že pred takšnim kosilom popijeta dve osebi za 1000 din aperitiva? Takšna je sicer res cena originalnemu francoskemu konjaku, toda večini gostov, vsaj inozemskim, bomo z originalno

Stebrišče

slivovko bolj ustregli. Tudi ni normalno, še manj pa verjetno, da lahko dva ali trije ljudje pokade med kosilom kar za več tisoč dinarjev cigaret. In mar ni to že nesramno pretiravanje, če popije 5 oseb pri kosilu 5 l vina ipd.?

Povsem logična je pri nas že navada, raje: razvada, da naš sodelavec, ki potuje službeno v inozemstvo, nabavi na račun železarne v trgovinah slivovko, čokolado in cigarete za reprezentančne namene v državi, kamor potuje. Mar ni to več kot smešno: kateri svetovno znani firmi, s katerimi poslujemo, bomo kot železarna poslali 1/2 l slivovke, eno čokolado ali zavitek cigaret? Popolnoma jasno je, da takšno darilo lahko pokloni naš predstavnik kvečjemu osebi, s katero bo kontaktiral. To je čisto zasebna stvar in zato ne more biti nobenega opravičila, da se z naročilnico železarne dvigne v trgovini ozir. trafiki pred odhodom v inozemstvo npr. pet zavitkov cigaret, nekaj steklenic slivovke in morda še kakšno čokolado z motivacijo: »Vzame tovariš N. N. s seboj v Berlin za reprezentančne name-ne!«

Ker so se pojavile te dni govorice o osebnem okoriščenju nekaterih delavcev, ki baje na račun reprezentance dvigajo cele steklenice alkoholnih pijač za svoje privatne potrebe, bo takoj nujno treba raziskati verodostojnost teh govoric, poostriiti kontrolo, krivce pa kaznovati, kot zaslužijo.

Odkar smo se pri nas navadili na tuje storitve, predvsem na vzdrževanje naših kapacitet, stroški za te storitve iz meseca v mesec rastejo. Pri tem pa stalež vzdrževalcev v naših lastnih vzdrževalnih obratov ni nič padel, nasprotno. Sedaj že vsako malenkost popravljajo tuja remonta podjetja. Pri tem pa je opaziti, da se računi za izvršena dela ne kontrolirajo dosledno in da se naročajo stvari ozir. usluge, ki bi jih z lastnim materialom in lastno delovno silo lahko ceneje sami opravili. Kakšne in koliko zaves morajo imeti npr. v enem naših laboratorijev, da so samo za popravilo zaves, ki ga je opravilo privatno podjetje, plačali 270.000 S dinarjev?

Zanimivo bi tudi bilo videti, kakšna vrata imajo v spektrografskem laboratoriju, če

Počitek

je samo njihovo popravilo stalo 360.000 starih dinarjev?

Takšnih računov pa je precej in odgovorni za pregled dela mirno napišejo na račun: »Delo v redu opravljeno, zato račun plačajte! N. N.«

Posebno zanimivo je tudi vprašanje dotacij. Ob razdelitvi sredstev po zaključnem računu ozir. bilanci DS vsako leto razdeli raznim društvom in organizacijam tudi po 40 milijonov starih dinarjev.

Dokler nas ne bo stanje prisililo, da bomo te dotacije ukinili popolnoma, bomo morali pa vsaj paziti na ostale, tako imenovane indirektno »dotacije«, ki smo jih pogrnili v zadnjem času, ko so direktne dotacije postale nekaterim že premajhne.

Popolnoma prav je, da si razna strokovna društva, kot npr. Društvo ekonomistov, DRMIT ipd. ustvarjajo sredstva s tem, da prireajo razna predavanja, pomagajo pri sestavi katalogov itd. ter si na ta način pridobivajo sredstva za svojo dejavnost. Toda na žalost ta društva ob izstavljanju računov nimajo »podna« in za svoje usluge računajo več kot razni specializirani inštituti. Spet pa smo krivi sami, ker plačamo vsako ceno. Kje pa piše, da moramo imeti toliko inštitutov in raznih drugih zavodov? Če je njihov obstoj upravičen, bodo že živel, če pa ne, zakaj bi morali biti mi tisti, ki jim bomo v obliki raznih uslug preplačevali njihove storitve in npr. plačali strokovnjaku iz zavoda za produktivnost dela za 5 dni dela v naši železarni 450.000 S dinarjev? Je mar res njegovo delo vredno ravno toliko kot material in delo topilcev in valjarjev, ki so ga vložili za proizvodnjo npr. 2120 kg valjanih profilov kvalitete VCV 130?

Ali je morda vmes dotiranje ali umetna hrana družbeno nepotrebnemu inštitutu ozir. zavodu?

Kdo bo pa nam kaj dal, če ne bomo mogli več sami od svojega dela živeti?

Primer proč vrženega denarja predstavlja tudi mesečno glasilo Združenja jugoslovanskih železarn »Čelik«. Za vsako številko plačamo po 582.397 S dinarjev, dobimo pa 200 izvodov tega res lepo urejenega glasila. Vprašanje je, če vsi naročniki vse številke tudi berejo in zakaj stane en izvod 2910 S dinarjev!?

Podobnih primerov razmetavanja je še precej. Našteti naj nas samo spomnijo, da je dvanajsta ura že odbila in da je skrajni čas, da se zdramimo.

Naj na koncu še enkrat citiram misel inž. J. Bratine, pisca »Prvega nadaljevanja«, ko zaključuje svoj prispevek z besedami, »da ne krademo drugim, ampak samemu sebi«.

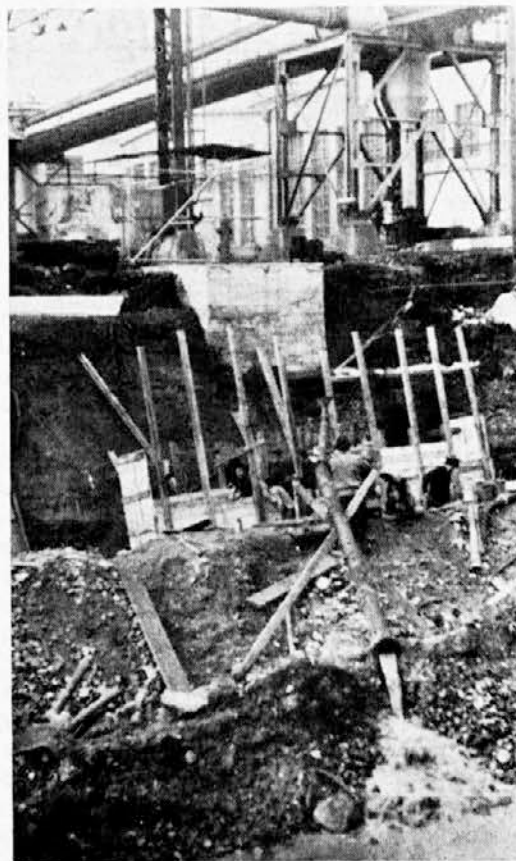
Če bomo znali in hoteli te besede pravilno razumeti in priznati (vse z namenom čim ekonomičnejšega in racionalnejšega poslovanja!), bodo podobni prispevki v »Informativnem fužinarju« postali zanimivo čtivo, ki bo v sistemu današnjega delavskega samoupravljanja opravljalo hvaležno poslanstvo za blagor celotne delovne skupnosti naše železarne.

Ivo Kohlenbrand

MEŽA

Danes vam ta naslov ne bo opisoval sprehoda ob kristalno čisti in prikupni reki Meži, preden jo je oskrunila »civilizacija«. Žal se bomo morali posvetiti ravno tej »civilizaciji«, ki nam na območju naše tovarne daje kaj brezupno sliko našega odnosa do reke.

Z velikimi napori smo zgradili že velik del obrežnega zidu v sami strugi, sedaj gradimo prelivni prag nizvodno od energetskega mostu in tako korak za korakom varujemo pogonske naprave in obrežje pred poplavlami. Gotovo še niste pozabili tistih oktobrskih dni leta 1964, ko smo se z vsemi silami skoraj brez uspeha upirali podivjanemu vodovju Meže. Sedaj, ko je reka spet mirna in pohlevna, pa radi pozabljam, da nas ni vedno pripravljena poslušati in ubogati. Zakaj vam le vse to pripovedujem, boste rekli. Prav gotovo zato, ker lahko tudi vi, vsa naša delovna skupnost pomaga preprečevati škodo ob poplavi. Ne razumete? Pa pojdite z menoj na sprehod ob tistem delu Meže, kjer teče reka skozi našo tovarno! Že tam začnemo polniti korito naše Meže z apnom, ki ga nismo mogli več uporabljati pri mehčanju vode. Pri acetilarni smo v strugo spravili že lepe tone izrabljenega karbida. Kaj bi tisto, saj

Mežo krotijo

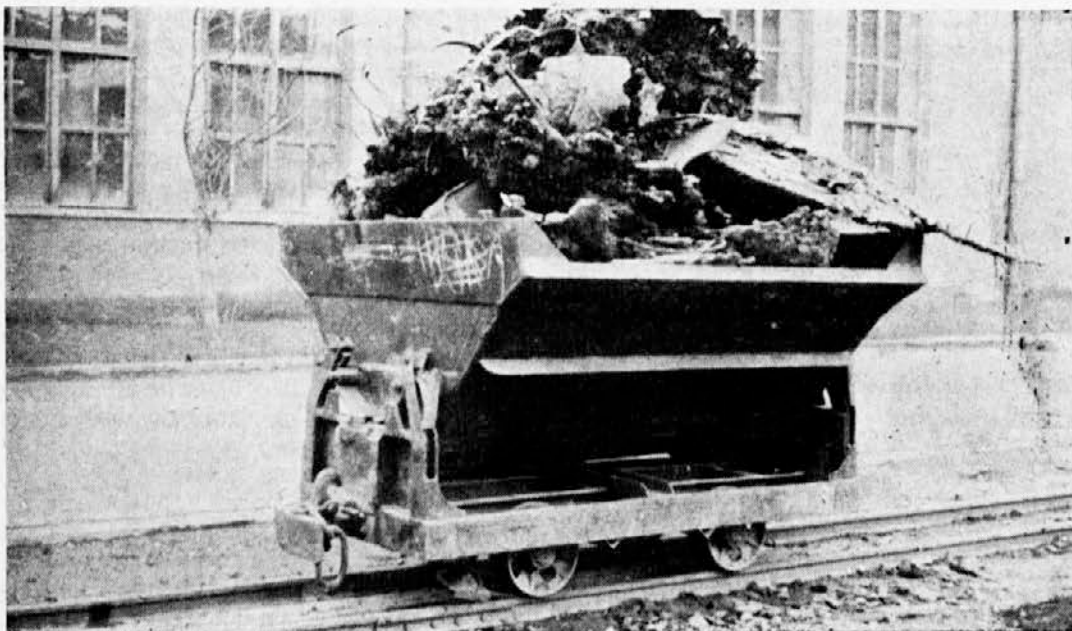
voda vse odnese! Če ne prej, pa ob povodnji! Še daleč ni tako! Morda se res premakne ta ali oni kup, ki smo ga spustili v Mežo, a dno se počasi in stalno zvišuje. Pri popravilu mostu pred industrijsko šolo smo ugotovili, da je dno nič manj kakor za 1 m previsoko! Pri naslednji povodnji, ki bo podobna oni v oktobru leta 1964, bo voda tekla čez obrežne zidove in tudi čez most!

Pa ne mislite, da drugi obrati ne pomagajo dvigati dna struge! Tu so odpadki iz mehaničnih delavnic in elektroremonta: papir, stari kabli, cunje, pločevinasti odpadki; potem je zelo radodarna z njimi kovčnica, ki jih dovažajo »japanerji«; termoelektrični oddelki je še bolj iznajdljivi: napravil si je celo železniški tir ob obrežnem zidu, da lažje stresa v Mežo pepel iz stare kotlarne! To je pa najbrž vse, boste rekli. Kje pa! Tudi uprava in nabava ne zaostajata. Kar pogledajte v strugo pod mostom pri industrijski šoli! Mogoče boste tam zapazili tudi steklenice iz bifeja poleg vseh mogočih pisarniških in skladišnih odpadkov!

Videti je, da bi bila struga Meže v železarni pravi eldorado za iskalce odpadkov. Tu bi lahko našli stare zaboje, deske, hlobo, tramove, sode, lesno volno, šture, vse vrste kovinskih profilov, odlitke, pločevino po dimenzijah, ki jih v skladišču nimajo, stare in nove »kante«, traverze za stropne nosilce in mostove, betonske bloke in plošče, šamotno in navadno opeko in pa vse vrste tekočin, če se še ne bi pomešale z vodo.

Vemo, da se zbiralci odpadkov najraje zadržujejo na smetiščih in potemtakem je Meža v železarni pravo veliko smetišče! To pa je žalostna podoba našega odnosa do reke, ki nam po svoje vsepovsod pomaga.

Ali res ne moremo najti smetarjev, ki bi zbirali vse odpadke in tako ohranili reki prvobitno podobo? Malo nam bodo koristili obrežni zidovi, če bo dno struge iz dneva

Dobra mera

v dan višje! Zadnji čas je, da zamujeno nadoknadimo: da očistimo dno navlake in odstranimo posledice našega brezvestnega ravnanja. Potem pa z večjo mero razumevanja čuvajmo vloženi trud in ohranimo lice civilizacije v pravem pomenu besede! Samo nam bo to koristilo, naši obiskovalci pa si bodo o nas naredili čisto drugačno sliko od sedanje!

Inž. Franjo Geč

Celo Nemci stiskajo pas

— Po en teden v septembru in oktobru so imeli prosto delavci tovarne strojev v Backnangu, ker tovarna ni mogla prodati zadostnega števila gradbenih strojev.

— Najstarejše podjetje v Waldmünchnu, tekstilna tovarna Wessely & Spaett, je prenehala obratovati in odpustila 230 delavcev. Čeprav je bila lastnica pripravljena prodati podjetje pod ceno, ni našla niti kupca niti poslovnega družabnika.

— Schmittova AEG je odredila vsem oddelkovodjem znižanje pogonskih in upravnih stroškov za 10 %.

— Generalni direktor koncerna Veba je začel štediti pri poštini. Obvestil delničarji ne prejema več po pošti, temveč na bankah. Na zborovanja jih ne vabijo več osebno, temveč prek časopisnih oglasov. Skupni prihranek: 1,5 milijona mark.

— Pri wuppertalskem kemijskem koncernu je generalni direktor odredil ustanovitev komisij za varčevanje, ki naj ne bi samo skrbno pretehtale vse zaposlene, temveč bi tudi znižale telefonske in poštne stroške.

— V Thyssnovi tovarni cevi so prodali službene avtomobile s pogonom na bencin in namesto njih nabavili avtomobile z Dieslovimi motorji. Sodelavci podjetja posej tudi ne bodo več jedli zastoj s svojimi poslovnimi gosti, ampak bodo morali svoje obroke plačevati sami.

— V stuttgartskem koncernu Standard Elektronik Lorenz je generalni direktor odredil svojim managerjem, da morajo za službena potovanja uporabljati železnico ali najete avtomobile, ker je to ceneje kot kilometrini za uporabo lastnih avtomobilov.

— Vodilnim uslužbencem velikih zahodnonemških firm je bilo namignjeno, naj ne naročajo avtomatično letalskih vozovnic prvega razreda.

— Nadzorni odbor za racionalizacijo nemškega gospodarstva je med drugim predlagal:

po dva vodilna uslužbenca naj bi imela eno tajnico,

prevode (1 stran v podjetju 65 mark) naj bi opravljali ustrezni biroji (18 mark) ali pa bi jih sodelavci izvršili doma (12 mark).

— Večje rezerve so v stroških za reprezentanco. Koncern Veba je prodal novo upravno poslopje v Bonnu in postal podnajemnik sorodnega podjetja Hibernia.

— Kruppova tovarna se je odrekla upravnemu poslopiju, ki bi stalo 80 milijonov mark.

(Po: »Umsteigen auf den Omnibus«, Der Spiegel, št. 40, 1966, str. 62)

SLOVARČEK TUJK

- akceptiran** — sprejet, podpisan
akumulacija — nabiranje, zbiranje, kopičenje
akustičen — zvočen, slušen, posluhu ugoden
copyright — založniška in avtorska pravica, »vse pravice pridržane«
debitant — prvič javno nastopajoči igralec začetnik
degradiran — ponižan
difuzija — razpršitev, razprševanje svetlobe
disproporcija — nesorazmernost
implikacija — vključitev, vplet
interpunkcija — ločila, postavljanje ločil
interval — časovni razmak, presledek, medobje
izotopi — različne oblike iste prvine, ki se ločijo po atomski teži
koagulacija — strjevanje, sesedanje, strditev, usiritev
kaos — zmeda, zmešnjava, nered
konfrontacija — soočenje
konvencija — dogovor, mednarodni sporazum
metiranje — ustranjevanje
nepretenciozen — nezahteven
ratificirati — potrditi, priznati, odobriti
reprezen — ponovitven, ponovljen
retencija — zastoj, zastajanje, zadrževanje, obdržanje, pridržanje
segregacija — razlikovanje, razločevanje, oddelitev
senilen — starčevski, ostarel

OBVESTILO BRALCEM

Ker naš list prodajamo samo v železarni, Koroškega fužinarja pa po vsej dolini, bomo objavili članek o glasbeni prireditvi Mežiška dolina poje, pleše in igra, ki je imela tudi več kot le krajevni pomen, v zadnji letošnji številki naše revije, ki bo izšla okoli 25. novembra.

Uredništvo

Kompozicija

HUMOR

Previdnež

Peter se je nameraval poročiti. Šel je k zlatarju, da bi kupil prstane.

»Kakšne pa želite?« je vprašal zlatar.

»Dajte mi nekaj bolj poceni, da ne bo takšna škoda, če mi žena uide.«

Pomladna noč

— Tu nekje je klopca. Kaj, če bi se malo usedla, dragica?

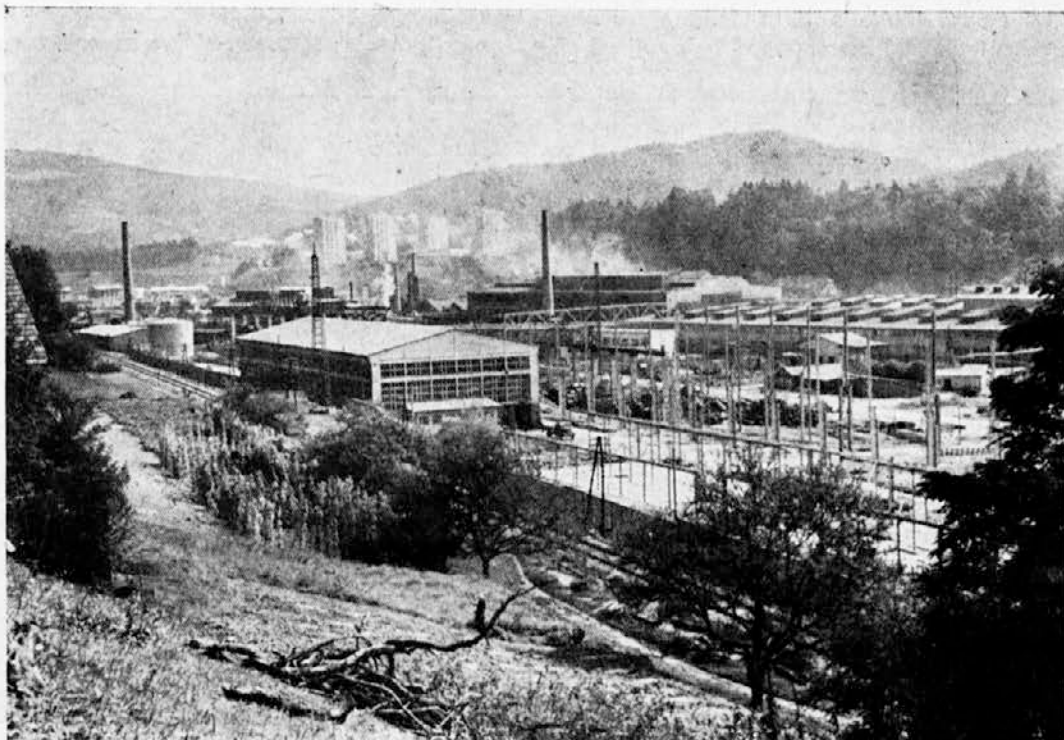
— Oh, ne, kaj bodo pa ljudje rekli?

Glas iz teme: »Zasedeno!«

Novinarske race

— Očka, kaj so to novinarske race?

— To je tako: če bereš v časopisu, da je kobila dala tri žrebičke, sta dva žrebička raci.

Panorame so pri nas zmeraj za kak zid v zamudi

Foto: M. Pfeifer

Osebnna zaščitna sredstva — učinkovit varnostni ukrep

Medtem ko se v službi za varstvo pri delu pripravlja na podlagi obratnih predlogov v zaključni fazi enotni letni asortimentski, količinski in finančni plan osebnih zaščitnih sredstev za naslednje, 1967. leto, se mi zdi koristno in potrebno, da javno in v širši obliki spregovorimo našim sodelavcem o problemih, ki nam jih je v tej zvezi pokazala dosedanja praksa.

Slehnemu sodelavcu so gotovo poznani posamezni artikli osebnih zaščitnih sredstev, ki se za zavarovanje posameznih delov ali celega telesa uporabljajo v našem podjetju za zaščito pred škodljivimi snovmi, ki pri delu nastajajo, ter pred pojavi, nevarnimi za telesne poškodbe, ki se najpogosteje pojavljajo zaradi osebnih napak med delom. Najbolje pa so delavcem poznana osebnna zaščitna sredstva, ki jih morajo ali bi jih morali uporabljati na svojem delovnem mestu. Prav tako je zaradi večkratne informacije vsakemu delavcu že delno poznano, da po splošnih obstoječih zakonskih določilih veljajo o osebnih zaščitnih sredstvih nekatere posebne obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati delovne organizacije, ki sredstva proizvajajo, organizacije, ki delavce zaposlujejo v nevarnejših ali nenormalnih delovnih pogojih, kot tudi delavci sami, ki jih uporabljajo.

V neposredni proizvodnji oziroma pri delu, kjer bi moral delavec uporabljati razpoložljiva osebnna zaščitna sredstva, pa se še pogosto srečujemo z vsemi mogočimi pojavi in z nepravilnostmi, ki niso v skladu z varnostnimi zahtevami in splošnimi interesi družbe. Glede na obstoječe stanje stopnje ogroženosti od morebitnih nevarnosti poškodb kot tudi škodljivosti, ki na delavca vplivajo zaradi preokračenih koncentracij škodljivega silicijevega prahu, strupenih plinov, par, ionizirajočega sevanja, jedkih tekočin in hlapov, prekomernega in nedopustnega ropota in vibracij, umazanih, vročine, mraza itd., ko se z obstoječimi in novejšimi tehničnimi in drugimi sodobnimi napravami niso povsod zadovoljivo ozi-

roma dovolj učinkovito pokazale izboljšave, ki bi bile v skladu s predpisanimi zahtevami, je uvajanje sredstev osebne zaščite še vedno nujno, koristno in učinkovito. Z njihovo pomočjo se delavci obvarujejo pred mnogimi lažjimi in hujšimi telesnimi poškodbami, mnogim delavcem pa osebnna zaščitna sredstva, če jih pri delu pravilno uporabljajo, preprečujejo poklicne bolezni, jih obvarujejo hujših primerov invalidnosti ter tudi pred smrtjo.

Za porabnika je vsekakor velikega pomena, da so osebnna zaščitna sredstva izdelana v taki obliki in iz takega materiala, ki ustreza svojemu namenu. Zato je pri tem bistveno važna opredelitev posameznih varovalnih sredstev za določena dela. Osebe, ki izbirajo osebnna zaščitna sredstva, morajo pri posameznih artiklih natančneje določiti ne samo vrsto, marveč tudi material, obliko in lastnosti, ki naj ustrezajo vrsti ali postopku dela. Pri nabavi teh sredstev je potrebno vse zahtevane pogoje upoštevati. Razumljivo je, da ne more ena sama vrsta ali morda tudi ne pet vrst različnih vzorcev zaščitnih rokavic zadostovati tako širokemu obsegu in vrstam dela, kot ga imamo pri nas v železarni.

Osebnna zaščitna sredstva naj bodo izdelana tako, da čim manj ovirajo izvajalca pri delu. Biti morajo iz dovolj kvalitetnega materiala ter takšna, da jih je moč čistiti in redno vzdrževati.

Vse te pogoje za kvalitetna in funkcionalna osebnna zaščitna sredstva mora izpolniti proizvajalec, ki je dolžan za vsako izdelano zaščitno sredstvo priskrbeti od merodajnega kontrolnega zavoda ustrezno garancijo ali atest, da to zaščitno sredstvo za določeno delo ustreza. Brez tega atesta proizvajalec ne sme prodajati svojih artiklov na našem domačem tržišču. Nabavljalci osebne zaščitne opreme pa morajo pri nakupovanju ateste vedno zahtevati in se prepričati, za kakšno vrsto dela so ta sredstva namenjena, da nabavijo le funkcionalno najboljša zaščitna sredstva po zahtevah,

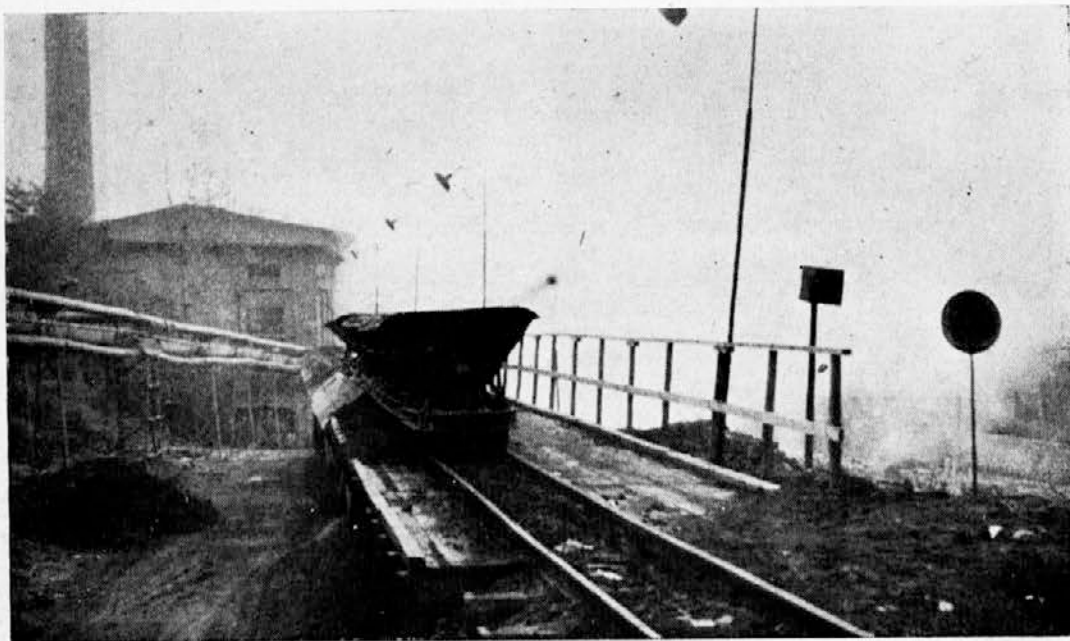
ki so jih določili posamezni obrati in strokovnjaki varnosti dela. Le tako se je moč izogniti nepotrebnim, a upravičenim kritikam posameznih porabnikov, da osebnna zaščitna sredstva niso učinkovita ter vzdržljiva itd., dejansko pa niso ustrezno namen-sko izbrana ter zato ustvarjajo nezadovoljstvo pri delu, preveliko porabo, slabo vzdrževanje itd.

Res je, da je zakonsko določena obveznost podjetja glede zagotovitve finančnih sredstev za zadostno količino osebnih zaščitnih sredstev, ki morajo biti pri delu na razpolago. Ne smemo pa pozabiti, da je potrošnja le dostikrat neracionalna in se delavci vse premalo zavedajo, da se ta sredstva uporabljajo iz materialnih sredstev v sorazmerno veliki količini, ki bi jih lahko z večjo osebno zavestjo in dosledno uporabo ter vzdrževanjem nekoliko znižali ali pa jih uporabili za nekatere druge preventivne namene.

Ugotovljeno je, da posamezni obrati pri vsakoletnem planiranju nerealno, previsoko planirajo količino zaščitnih sredstev. To pa verjetno zato, da se izognejo vsem mogočim nevšečnostim v zvezi s kontrolo vzdrževanja in uporabnosti v mejah varnosti ter rajši predčasno zamenjajo delavcu neiztrošeno ali slabo vzdrževano sredstvo. Tipičen primer za tako nesorazmerno trošenje so zaščitni čevlji z ojačano jekleno kapico ali morda tudi zaščitne rokavice. Iz količine zamenjanih in vrnjenih zaščitnih čevljev na zbiralnem mestu v centralnem skladišču je posebna komisija večkrat ugotovila mnogo primerov, ko so bili zaščitni čevlji še povsem uporabni — le slabo čiščeni in vzdrževani in zato odvrženi v odpad, v nadomestilo pa so bili izdani novi. V nekaterih obratih po primerjalni oceni bolj ali manj izpostavljenih delovnih mest glede obrabe in uničenja zaščitnih čevljev z drugimi ali sorodnimi obrati, so bile porabljene količine zaščitnih čevljev na osebo dostikrat večje v boljših pogojih. To so vsekakor nezaželena sorazmerja, ki jih je potrebno v prihodnje odpraviti. V marsikaterem primeru pa je iskati osnovne rešitve v znižanju porabe zaščitnih čevljev kot tudi drugih zaščitnih artiklov z ureditvijo ustreznih drugih tehničnih in ostalih zaščitnih ukrepov v povezavi s splošno delovno in tehnološko disciplino, splošnim redom, ureditvijo transportnih poti in prehodov itd.

Pri tako široki potrošnji osebnih zaščitnih sredstev v našem podjetju bo v najkrajšem času nujno potrebno urediti posebno popravilnico vsaj za nekatere vrste zaščitnih sredstev, kot so rokavice in zaščitni čevlji. Uvedba posebne popravilnice za osebnna zaščitna sredstva je tudi z ekonomskega vidika povsem utemeljena.

Za zaščito dihalnih organov pred strupenimi plini in škodljivim prahom je podjetje preskrbelo v zadnjem času večje količine plinskih mask in respiratorjev, ki pa so zadostno učinkoviti le z ustreznim vzdrževanjem in s popolno kontrolo filtrov in cedil. Ta kontrola trenutno še ne obstaja, prepuščena je bolj osebni pazljivosti in zavesti uporabnika, potrebno pa jo bo urediti z nekakšnim centralnim prostorom in za celo podjetje, kjer bi opravljali poleg pregledov tudi čiščenje in dezinfekcijo — podobno kot imajo to urejeno v rudniku Mežica.

Jutro na rampi

Kontrola

Za celotno osebno zaščito pri delu je bilo v desetih mesecih letošnjega leta investiranih 1.009.636,70 N dinarjev, od katerih je bilo namenjenih za sredstva osebnega varstva 865.767,13 N din, za službene in delovne obleke 20.702,17 N din, za zdravila 12.235,89 N din ter za kuhanje vitaminskega čaja, kave in mleka 110.931,51 N din; na zaposlenega sodelavca v podjetju torej prek 336 N din. To so kar precej visoke številke, ob katerih se je potrebno globlje zamisliti, posebno še takrat, če se ne doseže v varnostnem pogledu pričakovano ugodnejše počutje, učinek znižanja obratnih delovnih nezd in obolenj ter kot posledice znižanje bolniškega staleža, ali v nekoliko drugačni obliki, delovne sreče, ki pa je delavci, dokler so zdravi, po navadi ne spoštujejo in tudi ne cenijo zadosti.

O doseženi stopnji varnosti v našem podjetju bi bilo vredno tudi ob tej priložnosti povedati zlasti to, da je bil v tem letu dosežen ogromen napredek proti preteklim letom, še večji pa v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi železarnami. K temu uspehu so precej pripomogla razpoložljiva učinkovita osebna zaščitna sredstva in dosledna uporaba med delom. Iz konkretnih analiz rekonstruiranih delovnih nezd je bilo moč ugotoviti, da je še vedno okrog 30 % delovnih nezd, ki so nastale zaradi neuporabe ali pomanjkljive ozir. nepravilne uporabe osebnih zaščitnih sredstev.

Zadovoljivo je bila izkazana zavest delavcev v zvezi z novo uvedenimi zaščitnimi čeladami, kar v široki obliki dokazuje velik miselni napredek v varnostnem pogledu vseh vodstvenih delavcev in neposrednih proizvajalcev. Ta koristen in učinkovit varnostni ukrep glede osebne zaščite delavcev je brez dvoma eden izmed temeljnih ukrepov za nadaljnje organizirano zavarovanje delavcev.

Precejšnje nedoslednosti se opazajo še pri prepotrebni zaščiti oči z zaščitnimi

očali, pri zaščiti dihalnih organov z uporabo mask in respiratorjev, pri zaščiti sluha z ušesnimi zamaški (antifoni) in ušesnimi školjkami.

V tem pogledu pa bo potrebno še dopolniti pomanjkljivo zavest uporabnikov s prikazovanjem, poučevanjem in prepričevanjem o koristnosti zdravja za človeka in polne delazmožnosti ter še doslednejše zahtevati tudi izvajanje varnostne in delovne discipline.

Tu pa se srečamo z obveznostmi delavcev samih, mimo katerih pa ne moremo iti, ker jih tudi zakonski predpisi republiškega zakona o varstvu pri delu jasno določajo.

Večkrat se v tej zvezi pojavijo nasprotna mnenja med delavci, kaj je v primeru odklanjanja osebnih zaščitnih sredstev možno ukreniti. Razumljivo je pač, da se vsak človek veliko bolj poslužuje svojih pravic, kot se zaveda svojih dolžnosti in jih izpolnjuje. Zato prav pri odločanju o pravilnem stališču, kdo ima prav, nastajajo nesoglasja. Dostikrat pa se zaradi tega pri vodstvenih delavcih pojavijo popuščanja. V ponovno pojasnilo voditeljem in izvajalcem dela citiramo določilo iz 4. člena poglavja obveznosti organizacije in delavcev, ki se glasi:

»Če delavec kljub opozorilu tistega, ki vodi delo, ali druge pooblaščen osebe s svojim ravnanjem ogroža svojo varnost ali varnost drugih pri delu, mu mora odgovorna oseba prepovedati nadaljnje delo na tistem delovnem mestu, dokler ogroža varnost pri delu, po potrebi pa tudi poskrbi za njegovo odstranitev s tega delovnega mesta.

Če delavec huje ogroža svojo varnost ali varnost drugih pri delu, je odgovorna oseba v organizaciji dolžna predlagati postopek za njegovo izključitev iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti.

Seveda je potrebno opozoriti na obveznosti oseb, ki morajo poleg dosledne uporabe osebnih zaščitnih sredstev skrbeti tudi za njihovo čiščenje, vzdrževanje in shranjevanje, paziti na njih, da se prehitro ne iztrošijo, po iztrošenju pa skrbeti za njihovo zamenjavo. Vsako neutemeljeno predčasno uničenje sprejetih osebnih zaščitnih sredstev mora delavec nadomestiti iz lastnih sredstev. Zavedati se moramo, da so zaščitna sredstva draga in jih je potrebno racionalno uporabljati.

Novejše zakonske dopolnitve in spremembe bodo omogočile tudi v našem podjetju poiskati nove možnosti za racionalnejše trošenje osebnih zaščitnih sredstev, kjer naj bi bili vključeni zlasti interesi posameznikov in celotne delovne skupnosti.

Ne glede na ostale asanacijske ukrepe in izboljšave se bo potrebno tudi v bodoče s pomočjo osebnih zaščitnih sredstev spoprijeti na torišču varnosti dela za dosego čim boljše delovnega učinka in osebnega zadovoljstva delavcev.

Franc Čegovnik

Vestnost

Neki zakoniti časniki je lepega dne prinesel tudi — dva prazna stolpca z napisom:

»Ta prostor pripada Johnu Smithu, ki je odšel z rokopisom v žepu ribe lovit.«

ZAHVALA

Vsem sodelavcem, prijateljem in znancom, ki ste v tako velikem številu spremljali na zadnji poti ljubljenelega moža in očka Ignaca Dvornika, z iskreno tolažbo čutili najino bolečino, nama stali ob strani ter kakorkoli izrazili sožalje in darovali cvetje, pristrčna hvala.

Posebno zahvalo želim izreči zdravniku dr. Gerešu za nesebično in požrtvovalno lajšanje trpljenja na domu. Hvala godbenikom za odigrane žalostinke, sindikalni podružnici gradbenega remonta za pomoč in za cvetje. Enako se zahvaljujem tov. Benu Kotniku in gosposdu župniku za poslovljne besede ob prerano odprtem grobu.

V tolažbo nama je spoznanje, kako ste ga vsi cenili in spoštovali.

Žalujoča žena s sinom

OBČINSKO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL V ATLETIKI

Občinska zveza za telesno kulturo Ravne na Koroškem se je odločila, da organizira občinsko prvenstvo osnovnih šol v atletiki. Tekmovanje naj bi bilo vsako leto in sicer v bodoče ob koncu šolskega leta. Namen takšnega prvenstva bi bil večji razmah atletike predvsem pri mladini v naši občini.

Atletska tekmovanja so bila sedaj le v okviru letos na novo ustanovljenega Atletskega kluba Fužinar in na njegovo pobudo so ravenske šole nastopile tudi na tekmovanju za atletski šolski pokal Slovenije.

Tekmovanje, ki je pritegnilo tudi ostale osnovne šole v občini in za katero je občinska zveza razpisala prehodni pokal, je bilo 11. oktobra na stadionu na Ravnah. Udeležba je bila velika, saj je v 11. različnih atletskih disciplinah nastopilo skoraj 200 učencev in učenek osnovnih šol Črna, Mežica, Prevalje in Ravne.

Pri učencih je imela presenetljivo največ uspeha ekipa osnovne šole Črna, ki je v 6 disciplinah (tek 60 m, 400 m, 4 x 60 m, skok v višino, skok v daljino, met krogla) zbrala 5398 točk pred ekipo osnovne šole Ravne s 5336 točkami. Pri učenkah je zmagala ekipa osnovne šole Ravne s 5254 točkami (tek 60 m, 300 m, 4 x 60 m, skok v daljino, met žogice) pred ekipo osnovne šole Črna s 4591 točkami. Zmagovalni ekipi učencev in učenek sta prejeli v trajno last pokala, naslednje uvrščene ekipe pa diplome.

Prehodni pokal občinske zveze za telesno kulturo Ravne je osvojila za leto 1966 osnovna šola »Prežihov Voranc« Ravne na Koroškem.

Tekmovanje, ki ga je organiziral po tehnični plati AK Fužinar, je kljub majhnim napakam potekalo v redu in prineslo nekaj zelo dobrih rezultatov. Vsekakor je bilo to tekmovanje vzpodbudno za naprej, da se ta prirodna športna zvrst razvije tudi na Koroškem, in to predvsem med šolsko mladino.

Vlado Strahovnik

Težak je ta tekaški šport

Razgovor z večkratnim državnim prvakom v smučarskih tekih Mirkom Bavčetom

Zmenila sva se, da se dobiva na nogometnem igrišču. In res sva skupaj gledala, kako so padali goli. Vse prepoceni so padali v našo mrežo. Kimal je z glavo, bodril, godrnjal — ves se je razvnel, tako da ni bilo mogoče govoriti o njem — o našem najboljšem tekaču — Mirku Bavčetu. Ko je sodnikov žvižg potem oznanil konec mrčvarjenja okroglega usnja — saj drugače bi bilo težko imenovati tekmo, ki sva jo gledala — in ko so naši upognjenih glav zapuščali igrišče, sva se midva počasi preselila na kristalen, bleščeč sneg in z mislimi zaorala po belih smučinah.

Naš Mirko je še mlad. Rodil se je 15. julija 1942. leta in smučati je pričel tam nekje leta 1956. A to ni bil njegov prvi šport. Že prej smo ga videli, kako igra rokomet in za zeleno mizo je bil že pravi mojster. Tudi v tem športu bi veliko dosegel. Ko je začel smučati, je bil že znan namiznoteniški igralec — najboljši pionir v Sloveniji, kasneje eden najboljših mladincev v državi. Spomnimo se samo na doslej edino mladinsko ekipno zmago na namiznoteniškem državnem prvenstvu po osvoboditvi, ki smo jo dosegli Slovenci. To je uspelo ekipi našega Fužinarja z Jamškom, Grabnarjem in Bavčetom. Ja, to so bili zlati časi našega namiznega tenisa in tudi zlati časi Bavčeta — namiznoteniškega igralca! Prav zaradi tega se nam je zdela njegova namera, pustiti namizni tenis in se z dušo in telesom posvetiti samo temu garaškemu športu, naravnost smešna in nerazumljiva. A Mirko je bil vztrajen, vedno redkeje je prijemal za lopar, vedno pogosteje se je na čisto navadnih smučkah poganjal okoli blokov, dokler ga za zeleno mizo nič več ni bilo.

Zakaj se je takrat tako odločil, sem hotel vedeti. Oči so mu živo zaigrale, komaj vidno se je nasmehnil. Najbrž se je takrat spomnil nazaj, ko je vsak dan poslušal tisti zakaj. »Razumeš«, je dejal in šele sedaj sem zanesljivo vedel, da bo pogovor res stekel.

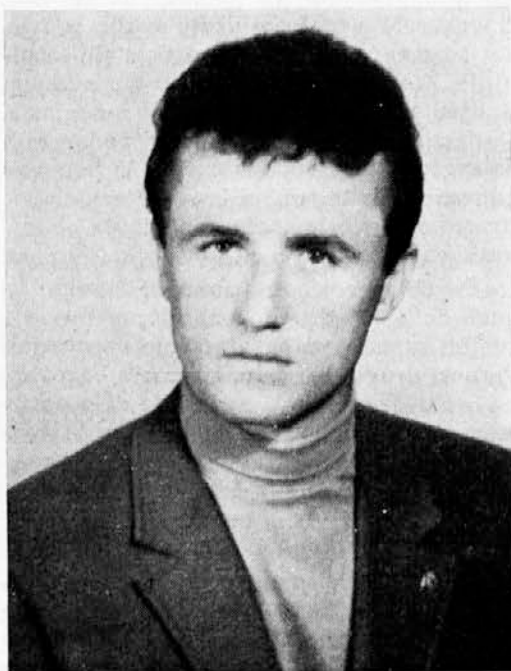
»Gledal sem, kako sta Robač in Osenjak vedno nosila tekaške smuči, tekla okrog blokov na Čevovju in večkrat sem z zanimanjem opazoval, kako sta mazala in gladila smučke. Prav to se mi je zdelo takrat zelo zanimivo. Od začetka sem to opazoval bolj od daleč, vendar nisem imel prej miru, da sem si vse skupaj bolj od blizu ogledal. Nazadnje sem še sam stopil na smuči in od takrat so mi postale nerazdružljiv prijatelji.«

Mirko je dolgo tekkel z navadnimi smučmi. Spominja se prvega klubskega prvenstva, še bolj pa prvega pokala, ki ga je prinesel iz Dravograda. Spominja se tudi takratnih športnih tovarišev Urnauta in Šteharnika, spominja se, kako so si vsi trije prizadevali, med seboj tekmovali ter se borili za prestiž. Volja, vzdržljivost in predvsem izredno samopremagovanje — odrekanje z veseljem — z edinim, jasno postavljenim ciljem — uspeti za vsako ceno, se je kmalu obrestovalo. Kmalu je prišlo plačilo za delo — prišla so leta prvih zapaženih uspehov.

»Leta 1958 sem tekmoval že s pravimi

tekaškimi smučmi na republiškem in državnem prvenstvu. Postal sem republiški prvak. To mi je uspelo tudi v naslednjih letih, najprej kot mlajšemu, kasneje pa tudi kot starejšemu mladincu. Vedno sem se trudil tudi na državnih prvenstvih s tiho željo, da bi tu postal prvak, pa mi vse do leta 1962 ni uspelo. To leto sem zadnjič startal kot mladinec. Tekel sem dobro in končno mi je tudi v tej konkurenci uspelo postaviti najboljši čas. Postal sem mladinski državni prvak.«

Mirko pa ni startal samo na domačih smučiščih. Že leta 1960 tekmuje v Urachu

Mirko Bavče

(ZRN) za pokal Kurikkala. V svoji disciplini je bil drugi najboljši Jugoslovan. Vendar iz leta v leto napreduje. Naslednje leto v Italiji se prerine že na 6. mesto v mladinski konkurenci za pokal Kurikkala in je od Jugoslovanov najboljši. Leta 1962 ga pot zanese v Zakopane, na prizorišče svetovnega prvenstva. Pravzaprav je ta pot samo nagrada za njegove dosežke, a vendar vsoki v državno člansko reprezentanco in tekmuje v štafeti. Sam pravi, da je takrat slabo tekkel. Veliko — največje tekmovalje in še večja trema, oboje mu je zlezlo v kosti, in smučke enostavno niso hotele.

Z lepimi dosežki, z veliko prelitega znoja in dolgo kačo kilometrov, s piljenjem tehniške ter izredno voljo in ljubeznijo do teh ozkih dila in belih stez je prišel Mirko med člane in obenem oblekel tudi vojaško suknjo.

»Služil sem v športni četi v Tolminu in seveda nastopal na vseh večjih tekmovanjih. Leta 1963 sem prvič tekmoval med člani na državnem prvenstvu in zasedel deveto mesto, v štafeti pa sem dosegel najboljši čas. Leta 1964 je bilo že bolje. Takrat sem kot pripadnik JLA tekkel na Ravnah. Na 15 km sem bil tretji v državi. To leto sem bil tudi na olimpijskih igrah v Innsbrucku, vendar sem imel smolo. V teku na 15 km sem zlomil smučko, v štafetnem teku pa smo bili trinajsti.

Komaj je odložil vojaško suknjo, že se je ves predal smučarskemu teku. In prišlo je leto 1965, veliko leto Mirka Bavčeta:

- zmaga v Bohinju v mednarodni konkurenci,
- zmaga na 30 km na državnem prvenstvu v Žabljaku,
- zmaga na 15 km na državnem prvenstvu v Žabljaku,
- 10. mesto na 15 km v Zakopanah v konkurenci vzhodnjakov in Skandinavcev!

Res izredno uspešno leto, leto nepozabnih podvigov, leto najboljšega jugoslovanskega tekača, Mirka Bavčeta z Raven na Koroškem.

Od oktobra do decembra je bil Mirko na Švedskem. Najprej je delal, da si je potem lahko SAM plačal 20-dnevni trening med Švedi in Italijani. O vožnji na Švedsko in o treningu v tej daljni deželi je povedal veliko zanimivega. Enkrat je tam tudi tekmoval. Bil je 26. na 26 km dolgi progi, skupno pa je nastopilo prek 60 odličnih tekmovalcev. Drugič so morali tako tekmovalje odpovedati. Živo srebro je padlo na -32°C . Ko je prišel nazaj, so ga časopisi začeli nazivati »Šved«, a Mirko je »Korošec« in to bo tudi ostal.

In že smo pri letošnjem letu in spet so tu uspehi našega Mirka:

- 1. mesto v teku na 15 km na državnem prvenstvu,
- 5. mesto v teku na 30 km na državnem prvenstvu,
- 52. mesto na 30 km na SVETOVNEM PRVENSTVU!
- 41. mesto na 15 km na SVETOVNEM PRVENSTVU!

»Na letošnjem svetovnem prvenstvu smo se dosedaj najboljše odrezali. Zaostanek za zmagovalcem smo precej zmanjšali in tudi v štafetnem teku smo bili že dvanaajsti.« Skromno je še pristavil, da je bil najboljši Jugoslovan na Norveškem.

Na katerih večjih tekmovanjih in v katerih državah je že vse tekmoval, sem hotel vedeti. Pa mi je povedal:

»Nastopil sem na vseh tekmovanjih za pokal Kurikkala in na drugih mednarodnih prireditvah. Tekmoval sem že v Avstriji, Franciji, Švici, ZR Nemčiji, Češki, na Poljskem, Norveškem in Švedskem.«

»Povej mi še, kdaj si bil najbolj vesel in najbolj žalosten.«

»Najbolj vesel sem bil leta 1965, ko sem postal članski državni prvak, najbolj žalosten pa na tekmovalju za pokal Kurikkala v Franciji, ko sem po »zaslugi« trenerja zamazal in mi je potem, ko mi ni šlo, celo progo levite bral.«

In načrti za prihodnje?

»Letos grem zopet na Švedsko. Tokrat gre z mano tudi Seljak. In da bo vsem, ki so tako nevoščljivi, jasno, midva ne greva samo trenirat, ampak najprej delat, da si bova lahko plačala trening.«

Res nenavadno, da se še dandanašnji najdejo ljudje, ki prigarane denarja (prigaran je v vsakem primeru) ne uporabijo za nakup stvari, zaradi katerih večino naših ljudi žene v svet, ampak si za ta denar plačajo trening. Plačajo zato, ker so tam boljši pogoji, zato, da bodo državi prinesli kak večji uspeh na športnem področju! Za to moraš imeti res srce, voljo in zagrizenost brez trohice špekulantstva. Biti moraš idealist, teh je pa pri nas vedno manj, in če bo

šlo tako naprej, bodo počasi povsem izumrli.

Kako pa kaj pogoji za trening doma?

»Tekaški šport je šport, kjer moraš stalno delati in moraš za to imeti tudi dobre pogoje. Ti pa so vedno slabši, zato nasploh vsi popuščajo. Če ne bi imel take izredne volje, bi že zdavnaj pustil vse skupaj. Treniram večji del sam in sedaj poleti naredim povprečno 10 km dnevno. Tudi v tovarni ni lahko. Ko hodim na treninge in tekovanja, manjkam, potem pa poslušam samo kritike.«

Samo spomnimo se, da Mirko v naši železarni ne opravlja svojega poklica, ker ga je ekonomska enota enostavno odklonila. Ne more delati tistega, kar se je izučil, zato ker je smučarski tekač, zato ker je državni reprezentant — večkratni državni prvak. Ali smo pravični? Povejmo si enkrat, kaj pravzaprav hočemo. Samo rezultate? Samo daj — dam pa nič! Ali s takimi in drugimi

visokoletečimi in superekonomskimi ukrepi ne prisiljujemo ljudi, tiste redke ljudi, ki sploh še obstajajo, da obesijo športne rekvizite na klin in postanejo »sodobni« državljani? Državnih reprezentantov imamo vedno manj. Na njih bomo morali bolj gledati! Drugače bo vse skupaj vzel hudič. Ali pa se v Jugoslaviji zmenimo, da se gremo samo še rekreacijo.

»In tvoja želja, tako privatno mislim?«

»Poročil sem se in rad bi dobil vsaj garsonjero. Pri nas doma nas je sedaj kar sedem. Rad bi si primerno uredil življenje.«

Če bi prišel od drugod in postavil pogoj, hm... mogoče bi takrat hitreje šlo, sem si mislil. Saj smo znani po tem, kako široko znamo biti navzven gostoljubni. Stari japonski pregovor pa pravi: »Ne išči v senci, če lahko pod lučjo najdeš.« Pristavil bi samo: »In ko najdeš, neguj!«

Pa srečno pot, Mirko, in veliko uspehov!

— ate —

ŠPORTNE VESTI

ODLOČITEV ŠELE SPOMLADI

Rokometaši nizajo zmago za zmago. V najvažnejšem srečanju so z Branikom igrali, da jih je bilo veselje gledati. Pred zadnjo tekmo vodijo in vsi pričakujemo, da bodo postali jesenski prvaki. Ta resnično lepi uspeh, rojen v kolektivni igri, borbenosti in volji moramo vsekakor pohvaliti in tem vrlim fantom iskreno čestitati.

Vendar prvenstvo se nadaljuje še spomladi. Tedaj pa bodo morali v Maribor, Mursko Soboto in Šoštanj po »kostanj v žerjavico«. Če bodo hoteli priti v slovensko ligo, bodo morali tudi v spomladanskem delu prvenstva ostati neporaženi, to pa bo zaradi razporeda tekem težje, kot je bilo zdaj.

Če sodimo po uspehih v jeseni, verjetno ni velike bojazni tudi za pomlad. Pri nas se je pred kratkim zaposlil dipl. inž. Roman Haber, znani rokometas. Verjetno bi bilo prav, da ga klub čimprej pritegne. Njegovo znanje lahko spomladi veliko pomaga. In Jamšek, ta gonilna sila, mora igrati vsako tekmo. Navadno se zgodi, da se izgubi tudi proti slabšemu nasprotniku takrat, ko človek to najmanj pričakuje. In še nekaj, rokometas: nikar sedaj preveč ne počivajte! Poostrite treninge, za to imate vse pogoje. Iskreno želimo, da bi res uspeli!

PO DEŽJU SONCE...

Medtem, ko so gledalci razočarani zapuščali stadion po tekmi med Fužinarjem in Tehnostrojem, so jih naši mladi nogometaši naslednji dve nedelji prijetno presenetili. Najprej so v gosteh premagali Olimpa iz Celja, naslednjo nedeljo pa doma Nafto iz Lendave. Prav pri tem srečanju smo videli v domači postavi precej mladih nogometašev, iz katerih lahko trener Gostenčnik še veliko naredi. Prijetno je presenetil tudi Oman na vratih in izgleda, da smo dobili kar dobro zameno za Pandeva, ki misli baje k prevaljškemu Korotanu. Ali je to zares potrebno? Tak klub, kot je Fužinar, bi moral imeti na voljo vsaj dva do-

bra vratarja. Upamo, da bo NK Fužinar tudi to vprašanje pravilno rešil. Mladim fantom pa: samo tako naprej!

BREZ URNAUTA — BREZ ZMAGE

Zadnji komentarji časopisov niso nič kaj pohvalni za našega zveznega ligaša. Ne samo da slabo ocenjujejo igro naših odbojkarjev, temveč trdijo tudi, da naši odbojkarji potujejo na tuje brez trenerja, brez pravega vodstva in z minimalnim številom igralcev.

Da brez Urnauta niso dosegli še nobene zmage, je res. Več ali manj smo to tudi pričakovali, preseneča pa slaba igra naših v gosteh, saj recimo proti najslabšemu klubu (po točkah) Mladosti iz Zemuna niso uspeli dobiti niti enega niza, še več, nize so izgubili na 4, 7 in 7. Ali sedaj že lahko prav ocenimo, koliko Urnaut pomeni?

Zaradi ostalih kritik pa nam je tajnik OK Fužinar tov. Presečnik povedal, da ni

res, da fantje potujejo sami, ampak da jih vedno spremlja vodja potovanja. Trener Filipančič pa zaradi tega ne more potovati s svojimi varovanci, ker ne dobi izredno plačanega dopusta. V Zemun je potovalo res samo 6 igralcev in še dva od teh sta igrala bolna. Ostali niso mogli potovati, nekateri zaradi bolezni. Dokl zaradi študija, eden pa enostavno ni prišel na postajo.

Govoril sem tudi z vodjem potovanja v Zemun tov. Kosom. Povedal mi je, da so z Raven odpotovali samo trije igralci in kar bal se je, ali bodo v Zidanem mostu vstopili vsaj še trije. Na srečo so. Igralci, ki študirajo v Ljubljani, so se mi pritoževali, da sploh nimajo pogojev za trening.

Tako stanje v odbojškem klubu nas ne more razveseliti. Nekaj tu ni v redu. Še pred kratkim smo pisali, da imajo dovolj igralcev, da lahko trenirajo v Ljubljani in da bodo tudi brez Urnauta solidna ekipa. Sedaj pa naenkrat nič od tega. Najbrž bi morali sedaj še bolj trdo delati, ne pa popuščati. Samo čakanje na pomlad, na Petroviča in Hojnika je najbrž premalo.

Čeprav tudi trenerjeva navzočnost v Zemun s štirimi zdravimi in dvema bolnima igralcema rezultata najbrž ne bi spremenila, je pa le potrebno, da trener potuje z ekipo. Zato mora biti več razumevanja, saj navsezadnje ne gre tu za uspeh ali sramoto šestih ljudi, ampak za Fužinar, za Ravne in če hočete, tudi za Slovenijo.

-ate-

Advokat bere testament krogu pričakujočih sorodnikov:

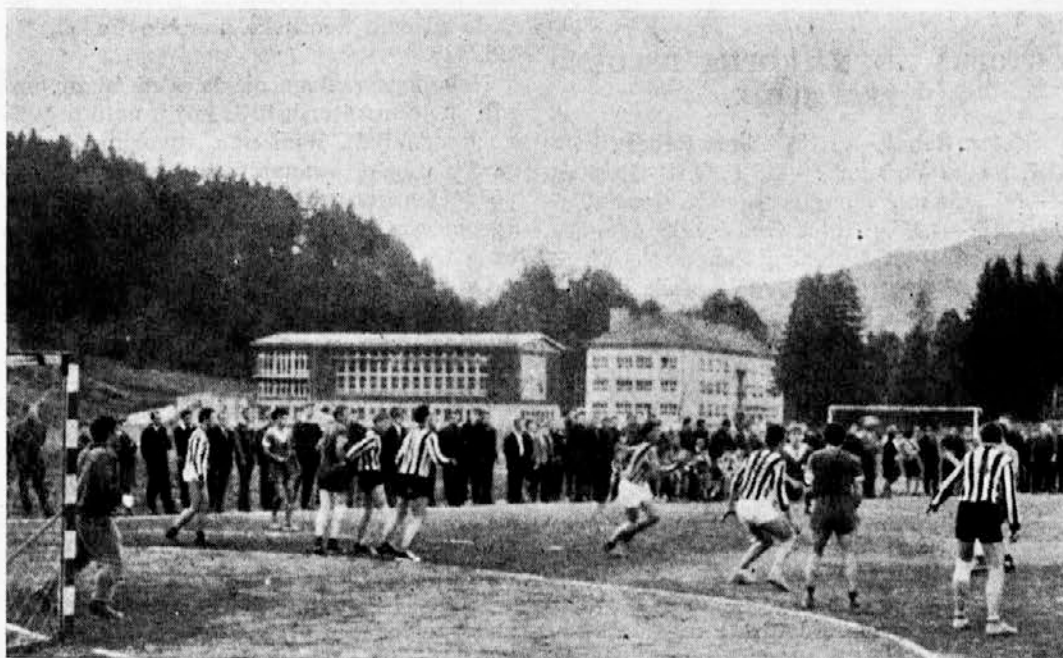
»In tako sem po zdravi pameti in pri polni zavesti porabil vsako prekleto paro svojega premoženja, preden sem umrl.«

*

Neki tovariš je na domači zabavi vprašal ženo nekega hrupnega gosta: »Kaj bo pa postal vaš mož, ko bo odrasel?«

*

Pametna žena pusti možu, da gre vse po njeni volji.

Rokomet privablja zmeraj več gledalcev

Foto: J. Sater

VINKO KONEČNIK

Nenadoma je odjeknila tragična vest, da se je hudo ponesrečil naš sodelavec Vinko. Tega dne je z veseljem in zadovoljstvom pomagal pri »steljeraji«. Hotuljski zvonovi še niso naznanili nedeljskega jutra, ko so hudo ponesrečenega in onemoglega Vinka našli pri še nedokončanem delu. Prepeljan je bil takoj v ljubljansko

bolnišnico. Tudi tu so se zdravniki zamarali, da bi obdržali pri življenju komaj 34-letnega Vinka. Smrt ga je iztrgala sredi najlepših let življenja.

Vinko se je rodil v skromni delavski družini. Skozi življenje pa se je izučil poklica. V železarni Ravne je bil od 1954. leta kot elektro varilec. V svojem delu je postal specialist in racionalizator. Ni bilo jekla, ki bi ga Vinko ne znal združiti — zvariti v eno celoto. Vinko pa ni bil samo dober delavec, ampak tudi dober tovariš in prijatelj. Vedno nasmejanega in vedrega obraza ga je bilo videti pri vsaki akciji, v delavnici in v prostem času.

Delavci mehanske obdelovalnice in sodelavci oddelka konstrukcij ter številni prijatelji in znanci so ga v četrtek, 27. oktobra, ob 16. uri pospremili na njegovi zadnji poti — k Barbari. Zelo težko je bilo slovo. To so potrjevale iskrene, svetle solze na obrazih mnogih, ki so vrgli svojo grudo zemlje, da bi mu ta bila lahka in se na ta način zadnjič poslovili od svojega prijatelja Vinka. Toda v njihovih srcih bo ostal v trajnem spominu zapisan kot dober prijatelj in delavec.

Edo Pogorevc

OKTOBRA SO NASTOPILO DELOVNO RAZMERJE

Stefan Čebul — NK, Albert Rebernik — PK, Rajko Vodovnik — PK, Ciril Obretan — NK, Jakob Mongus — NK, Ivan Gostenčnik — KV, Anica Gril — SS, Magdalena Kos — KV, Jožica Pandev — NSS, dipl. inž. Roman Haber — VS, Jože Ravlen — SS, Ivana Klančnik — SS, dipl. inž. Boštjan Rode — VS, Kristina Knez — SS, Stefanija Dretnik — NSS, Marija Potočnik — NSS, Mirko Pisar — NK.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Ciril Vornšek — NK, Zvonko Stropnik — NK, Matevž Petrič — NK, Pavel Mori — KV, Alojz Lah — NK, Jože Podkrižnik — KV, Rudolf Škonjanc — KV, Leopold Pratkanar — PK, Edvard Pungartnik — PK, Marija Janet — NK, Franc Božič — NK, Martin Petrovič — PK, Albin Rihar

— KV, Franc Bošnjak — KV, Ivan Štrikar — NK, Avgust Slemnik — NK, Leopold Havle — KV, Anton Palir — KV, Vinko Nachberger — PK, Ferdo Brumnik — KV, Ivan Podričnik — PK.

OBRATNE NEZGODE V OKTOBRU 1966

Mirko Angeli, valjarna — valjanec, ki ga je v loku prineslo proti njemu, ga je oplazil po obeh kolenih in na podlaktu obeh rok.

Roman Koprivnik, mehanska obdel. — Pri struženju se je ostružek navil okrog kosa, ki ga je stružil, in ga urezal v levo roko.

Mirko Zabernik, promet — pri spenjanju vagončkov je nerodno prijel za verigo vpenjača, pri čemer mu je stisnilo sredinec leve roke.

Vinko Ladinek, kovačnica — pri zatesnitvi kladiva mu je padel tesnilni obroč na palec desne roke in mu ga zmečkal.

Ivan Hanžekovič, kovačnica — pri hoji si je izpahnil levo nogo v gležnju.

Alojz Blimen, livarna — pri porivanju zabitega okvira iz valjčnice na obračalni stroj je dobil prstanec desne roke med valjčnico in kalup in mu ga je zmečkal.

Stanko Mlakar, mehanska obdel. — stopil je na ostružek, ki ga je urezal v levo nogo.

Franc Žvikart, termoeenergetski — pri spenjanju vagončkov mu je med odbijače stisnilo kazalec desne roke.

Ali znamo slovensko?

Tri napake si bomo danes ogledali, ki jih srečujemo iz dneva v dan:

- rabo začetnice pri naših izdelkih,
- spol nekaterih tujk,
- dvojino samostalnikov sred. spola.

Skorajda pravilo je postalo, da pišemo Ravnin, Ravnal, Elomax itd., kar je seveda napačno. Če bi tudi druga podjetja sledila našemu zgledu, bi kmalu pisali z veliko Cviček, Kristal, Kalodont itd. oziroma sploh oznako za vse predmete in bi torej privzeli nemški pravopis.

Kakor tudi cenimo lastno delo, pravilno je le ravnin, ravnal, kakor je pravilno fiat 750, škatla morava itd. Z veliko pa seveda pišemo kemijske simbole Fe, O, Ni, itd.

Nobenega razloga ni, da si ne bi zapomnili spola nekaterih tujk in jih nato pravilno uporabljali. Radi npr. govorimo:

»Tipa hiše, avtomobila«, »grem v arhivo«, itd. prav pa je »tip hiše, avtomobila«, »grem v arhiv«. Torej sta samostalnika tip in arhiv moškega, ne ženskega spola.

Od vseh slovanskih jezikov ima samo še slovenščina ohranjeno dvojino in prav ta dvojina nam v nekaterih primerih dela preglavice.

Nihče ne bo rekel drugače kot »imam dva kovača«, »videl sem dve ženski«, torej dvojino moškega in ženskega spola uporabljamo pravilno. Zato pa pogosto slišimo:

»Prejeli smo dva naročila«, »delavski svet je imel dva zasedanja«, »dajte mi dva pisma.«

To pa je seveda napačno. Zakaj?

Če pogledamo prvi sklon ednine teh samostalnikov, vidimo, da se glasi: naročilo, zasedanje, pismo, prav tako poročilo, ob-

Naša upokojenca

Katarina Jonke, roj. 9. 11. 1910, v železarni od 1. 10. 1946 kot jedrarka v livarni. Starostno upokojena 1. 10. 1966

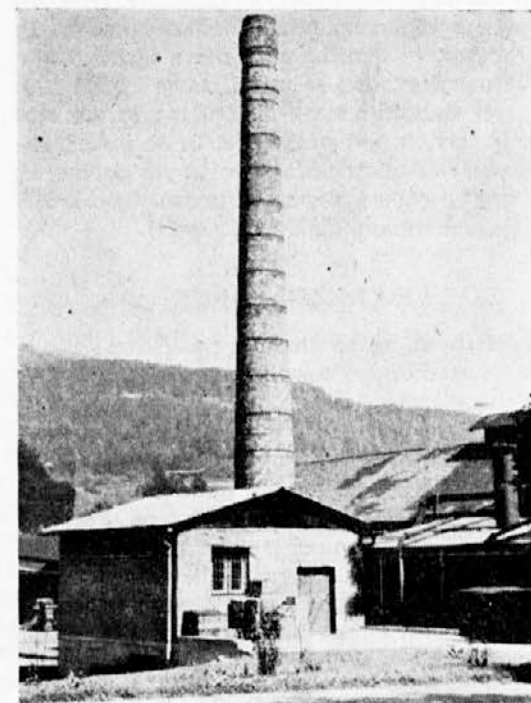
Gregor Weichsler, roj. 22. 4. 1911, v železarni od 19. 10. 1953 kot tesar v gradbenem remontu. Os. upokojen 15. 10. 1966

vestilo itd. Ker si pred vsakim omenjenim samostalnikom lahko zamislimo besedo »tisto«, to pomeni, da so vsi srednjega spola, kot npr. mesto ali dekle.

In ker se zlepa kdo od nas ne bo zmotil in rekel: »dva mesta«, »dva dekleta«, ampak pravilno, »dve mesti«, »dve dekleti«, je seveda prav tako edino pravilno govoriti in pisati:

»Prejeli smo dve naročili«, »delavski svet je imel dve zasedanji« (najlepše je seveda: je dvakrat zasedal), »dajte mi dve pismi«, itd. Pravilo pa seveda velja tudi za druge samostalnike srednjega spola.

Skrivnost življenja je v tem, da ne storite tega, kar bi radi, temveč da imate radi to, kar storite.

Poldan